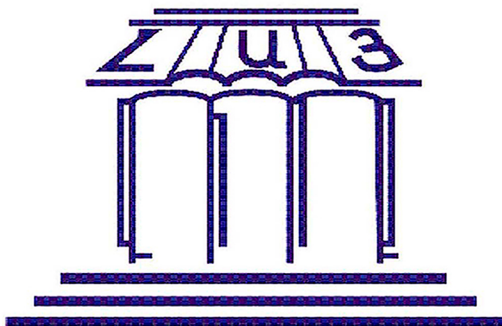

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
նչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

6329

Պ. ՌԻՍՏԱՆՈՎ

ԸՆԴՈՒՄ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐԻ
ՅԵՎ ԽՈՏՈՐՈՒՄՆԵՐԻ՝

ԿՈՒԽՈՋՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՍՊԱՐԻՋՈՒՄ

Թարգմ. Տ. Խ.

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴ. ԿԵՆՏՐՆ. ՀՐԱՑ.
Մասկվա Ռուսաստանի Դոմ

1931— VII

ЗКП13

Г-52

12 FEB 2014

6329

ԽՍՀՄ: ԺՈՂՈՎՐԴ. ԿԵՆՏՐ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՌՈՍՏՈՎԻ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆԵՔ

ԼՈՒՅՍ ԵՆ ՏԵՍԵԼ ՅԵՎ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

1. Ս. Անդրեյով.—Սոցիալիստական շինարարության նոր եռագլ 6 4.
2. Գուրեյկա.—Գուրալը կոլտոզի թշնամի 5 2
3. Դյուդախով.—Կոլտոզի կոնստրուկտիվություն 2 2
4. Սալախով.—Գաղափարային ընկեր կոլտոզի կենտրոն 5 2
5. Մ. Դիգուլով.—Կոլտոզի մասին 5 2
6. Վ. Դավանով.—Նոր եռագլ 2 2
7. Դյուդախով.—Կոլտոզի կոնստրուկտիվություն 8 2
8. Կոնոպով.—Կոլտոզի կոնստրուկտիվություն 8 2
9. Ս. Անդրեյով.—Հյուս. կովկ. գյուղատնտեսության առաջընթացը 2 2
10. Կոլտոզի.—Կոնստրուկտիվություն և վարել կաթնատնտեսությունը 8 2
11. Ս. Անդր.—Սոցիալիստական շինարարության գլուխ 8 2
12. Հյուս. կով. Յերկո.—Ցեխայի կոնստրուկտիվություն 2 2
13. Հ. Դ. Կոնստրուկտիվություն (ընկ. վարչությունից) 15 2
14. Ս. Հովհաննիսյան.—Կոնստրուկտիվություն (բանաստեղծություն) 20 2
15. Հյուս. կով. յերկրային 6 կոնստրուկտիվություն 8 2
16. Զարգացրեք կոնստրուկտիվություն կոլտոզի 3 2
17. Յերկո.—Կոնստրուկտիվություն 5 2
18. Միկուլով.—Կոնստրուկտիվություն 5 2
19. Սկոբով.—Կոնստրուկտիվություն 5 2
20. Դյուդախով.—Առաջին ոգնություն 6 2
21. Հնգամյակի յերկրային տարվա շինություն 16 2
22. Դյուդախով.—Կոնստրուկտիվություն և գ. տ. սոց. վերա- 10 2
23. Ս. Դ. Միկուլով.—Հնգամյակի շինություն 8 2
24. Միկուլով.—Կոնստրուկտիվություն 8 2
25. Ս. Մ. Սոկոլով.—Կոնստրուկտիվություն 12 2
26. Ս. Դ. Կոնստրուկտիվություն 20 2
27. Ս. Միկուլով.—Կոնստրուկտիվություն 7 2
28. Կոնստրուկտիվություն 10 2
29. Կոնստրուկտիվություն 7 2

58013
17-52
14

25 AUG 2005

14 NOV 2009

9. ՌԻՍՏԱԿԱԳ

ԸՆԴԴԵՄ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐԻ ՅԵՎ
ԽՈՏՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԿՈԼԽՈԶԴԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՅՊԱՐԻԶՈՒՄ

I. ԿՈԼԽՈԶԴԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ
ՅԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1930 թվականին բերքի հավաքման և յեկամտի բա-
ժանման, աշնանացանի և աշնանավարի հետ զուգընթաց՝
անհատականների մեջ նոր ուժեղ հոսանք առաջացավ դեպի
կոլտոզները: Զբաղոր-միջակ մասսայի շարժումը դեպի կոլ-
տոզ շարունակվում և ուժեղանում է: Յերկրորդ կոլտոզային
ցանքային ընթացքում կոլտոզներում ընդգրկված են բոլոր գ-
տնտ.-ի 52,7 տոկ:

Հնգամյակի տնցած յերկու տարին ցայտուն կերպով
ցույց տվին, վոր յերկրի գյուղատնտեսության մեջ արմա-
տական բեկումն է կատարվում: Սոցիալիստական հատվածի
չտեսնված աճումը միաժամանակ տալիս է գյուղատնտեսա-

23493-606 15828-52

կան արաբադրութեան ասպրանքայնութեան բարձրացումը: Յանքերի տարածութեան արդեն 1930 թ. հասցված է 127 միլիոնից ավելի հեկտարի՝ հաշվեալ 1929 թ. 118 միլիոն հեկտարի: Հացահատիկների ընդհանուր բերքը 1929 թվականի հետ համեմատած՝ աճել է դրեթի 22 տոկոսով և 87 միլիոն տոննից ավելի յե:

Մինչև 1930 թվ. դեկտեմբերի 1-ը ամբողջ ԽՍՀՄ կոլեկտիվ տնտեսութեան մեջ կազմակերպված էին 6 միլիոն 150 հազար գյուղացիական տնտեսութեաններ կամ Խորհրդային Միութեան բոլոր գյուղացիական տնտեսութեանների համարյա մեկ քառորդ մասը, իսկ հիմնական հացահատիկային շրջաններում կոլխոզներում կազմակերպված էին գյուղացիական տնտեսութեանների համարյա կեսը (49,3 տոկոս). սովխոզները, վորոնք անցած տարի ցանել էին 5 միլիոն հեկտար և կոլխոզները—արդեն տալիս են յերկրին հացահատիկների ամբողջ ասպրանքային արտադրանքի կեսը: Խոշոր առաջադիմութեաններ մենք ունենք նաև անասնաբուծութեան ասպրիզում:

Անասնապահական տնտեսութեան հետամնացութեանը, վորը բացատրվում է նրա անհատական, մանր-ասպրանքային ձևերով, տարերային աղետներով հիմնական անասնապահական շրջաններում (ջութ), ապա նաև կուլակութեան կողմից անասունների չարամիտ վոչնչացումով,—այդ հետամնացութեանը կուսակցութեանը և խորհրդային իշխանութեանը վոչնչացնում են նույն ուղիներով, վորոնցով լուծվում են հացահատիկային տնտեսութեան խնդիրները, այսինքն հատուկ անասնապահական կոլխոզներ և սովխոզներ կազմակերպելով: Այդ ասպրիզում մենք արդեն խոշոր հաջողութեաններ ունենք՝ արդեն համայնացված են ձիերի 17 տոկոսից ավելին և կովերի 7 տոկոսը, սովխոզներում միայն

խոշոր յեղջուրավոր անասուններ կան մոտ մեկ ու կես միլիոն գլուխ:

Հի(բ)ի Կենտկոմի և ԿվՀ դեկտեմբերյան միացյալ պլենումում հաշվառքի յենթարկված՝ կուսակցութեան և Խորհրդային Միութեան այդ նվաճումները վկայում են, վոր կուսակցութեան գիծն ուղղված, գյուղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման, ամբողջապես և լիովին արդարացի է իրեն, վոր գյուղատնտեսութեան հետագա ծավալումը—մեր գյուղի դրութեան բարելավման և նրա հետագա զարգացման միակ ուղին է: Հիմնվելով կոլխոզինարարութեան նախընթաց հաջողութեանների վրա, ապա նաև հաշվի առնելով չքավոր-միջակ մասսաների աճող ձգտումը դեպի կոլխոզները, Հի(բ)ի Կենտկոմի և ԿվՀ-ի դեկտեմբերյան պլենումը մատնանշեց, վոր 1931 թվականը կոլեկտիվացման հետագա բուռն աճման տարի յե հանդիսանալու, վորի ընթացքում Միութեան գլխավոր հացահատիկային շրջաններում մենք հիմնականում կավարտենք գյուղի կոլեկտիվացումը:

Գործնականորեն պլենումը մատնանշեց, վոր 1931 թվականին, հնգամյակի յերրորդ տարում, մենք պարտավոր ենք՝

1) Հիմնական հացահատիկային շրջաններում (Ներքին և Միջին Վոլգա, Հյուս. Կովկաս, Ուկրաինայի հարթավայրերը) ընդգրկել կոլխոզների մեջ գյուղացիական տնտեսութեանների 80 տոկոսը. դա նշանակում է, վոր այդ ռայոններում մենք հիմնականում ավարտելու յենք գյուղացիական տնտեսութեան կոլեկտիվացումը և կուլակութեան վերացումը վորպես դասակարգի:

2) Մնացած հացահատիկային ռայոններում (Սիբիր, Ուրալ, Կենտրոնական Սևահող Շրջան, Ուկրաինա—անտառային հարթավայրերը, Կազակստան—հացահատիկային ռայոնները) կոլեկտիվացման յենթարկել գյուղացիական տնտեսութեաններին կեսը:

3) Սպառնող շրջաններում (այն շրջաններում, վորտեղից հացահատիկ չի արտահանվում. Հյուսիսային յերկրամասը, Լենինգրադի շրջանը և ուր.) կոլեկտիվացումը հասցնել բոլոր տնտեսությունների մինչ 20-25 տոկոսին:

4) Ճակնդեղի և բամբակարուծական շրջաններում կոլեկտիվներին մեջ ընդգրկել խոշոր տնտեսությունների կեսը:

Պլենումի այդ վերոշումների կիրառումն այնպիսի դրություն կստեղծի, յերբ Խորհրդային Միության գյուղացիական տնտեսությունների կեսը կազմակերպված կլինի կոլեկտիվներում: Կասկած չկա, վոր մենք կուժենք արդեն այդ խնդիրը: Դրան գրավական են կոլեկտիվացման այն հաջողությունները, վորոնք մենք ունենք անցած յերկու տարիների ընթացքում և չքավոր ու միջակ տնտեսությունների այն ձգտումը դեպի կոլեկտիվները, վորը նկատվում է ամենուրեք ներկայումս: Այդ ձգտումը նոր կոլեկտիվներ կազմակերպելու և հսրեր լայնացնելու նպատակով ոգտագործելու և այդպիսով կուսակցության 16-րդ համագումարի և ՀԿ(Բ)Կ Կենտկոմի և ԿՎՀ դեկտեմբերյան պլենումի վորոշումները իրովին իրագործելու համար անհրաժեշտ է՝ առաջինը. կոլեկտիվացման ամբողջ աշխատանքը կատարել կոլեկտիվացման աղիների, տնակերի յեղ մեքողների մասին կուսակցությանը հսկած հրահանգների համաձայն:

Յերկրորդ՝ վնուական հսկահարված հասցնել այդ յեղ «ձախ» ոգոտունիսների փորձերին՝ դանդաղեցնելու յեղ խեղաթյուրելու գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման ընթացքը:

Յերրորդ. հաշվի առնել և չկրկնել այն սխալները, իեղաթյուրումներն ու շեղումները, վորոնք նկատվում է յին անցած տարվա դարնանը և վորոնց դեմ կուսակցությունը իր Կենտկոմի դեկավարությամբ այնպիսի վճռական պայքար տարավ:

Գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման համար հաջող աշխատանքի այդ յերեք պայմաններն իրարից անբաժան են և այսպես առած՝ լրացնում են մեկը մյուսին: Ձի կարելի պայքարել շեղումների և սխալների դեմ, առանց գիտենալու կուսակցության գիծն այդ կարևորագույն աշխատանքում: Ձի կարելի կավել ոպորտունիզմի դեմ, առանց պայքարելու սխալների և շեղումների դեմ, առանց իրագործելու կուսակցության գլխավոր գիծը կոլեկտիվարարության ասպարիզում: Ձի կարելի իրագործել կուսակցության այդ գիծը, առանց պայքարելու ոպորտունիստական խեղաթյուրումների, սխալների և շեղումների դեմ:

Սակայն ինչո՞ւն է կայանում կուսակցության գիծը կոլեկտիվարարության ասպարիզում: Այդ գիծն ամենայն ճշտությամբ և պարզությամբ տալիս են կուսակցության 16-րդ համագումարի վորոշումները գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման հարցերի մասին: Այդ պատճառով կոլեկտիվարարության ասպարիզում շեղումները և խեղաթյուրումները վերլուծելու և հասկանալու համար, ծանոթանանք կարճառոտ կերպով կուսակցության 16-րդ համագումարի՝ գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման մասին տված հիմնական հրահանգների հետ:

2. ԿՈՒՍԱԿՑՈՒՅՑԱՆ ԳԻԾԸ ԿՈԼԵԿՏԻՎԱՐԱՐՈՒՅՑԱՆ ԱՍՊԱՐԻԶՈՒՄ

Ինորոշելով մեր յերկրի սոցիալիստական շինարարության ներկա շրջանի էյությունը, 16-րդ համագումարն ասաց. —

«Սոցիալիստական շինարարության աճումը, կապիտալիստական տարրերի վրա հարձակման ուժեղացումն անհապաղորեն առաջ բերին դասակարգային պայքարի սրումը

յերկրում կուլակային-կապիտալիստական տարրերի կողմից և նրանց կատաղի դիմադրութեան փորձերը: Հեն-վելով գյուղի բատրակ-չքավոր մասսաների աճող ակտիվու-թյան վրա, ամրապնդելով դաշինքը միջակի հետ, կուսակ-ցութեանը ջարդեց կուլակութեան հակահեղափոխական սա-բոտաժն ու տրամադրութեանը, հաջողութեամբ անց կաց-րեց հացամթերութեանը և հացահատիկների զգալի ունեցում-յին ֆոնդ կուտակեց: Կուսակցութեան ճիշտ քաղաքականու-թյան հետեանքով միջակ մասսաների վճռական շրջադարձը դեպի սոցիալիզմ իր ցայտուն արտահայտութեանը գտավ հզոր կոլխոզային շարժման մեջ, վորը 1929 թվ. վերջում գյու-ղացիական տնտեսութեաններ միլիոնավոր մասսաներ ընդ-գրկեց, դասակարգային ուժերի նոր փոխհարաբերութեան ստեղծելով յերկրում, կոլխոզ մտնող միջակին խորհրդային իշխանութեան հենարան դարձնելով, պայմաններ ստեղծելով փոխարինելու հացահատիկի կուլակային արտադրութեանը— սովխոզների և կոլխոզների արտադրութեամբ և հնարավո-րութեան տալով կուսակցութեանը կուլակի սահմանափակ-ման և յետ մղելու լողունգից համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա կուլակութեանը, վորպես դասակարգ վերացնե-լու լողունգին անցնելու:

Համագումարն ընդգծում է այդ լողունգի խոշորագույն պատմական նշանակութեանը, վոր նշանակում է բանվոր դասակարգի գրոհը կապիտալիստական շահագործման վեր-ջին հենարանի վրա մեր յերկրում: (ՀԿ(Բ)Կ 16-րդ համա-գումարի՝ Կենտկոմի հաշվետվութեան առթիվ ընդունած բա-նաձևից):

Այդպիսով ներկա ետապի հիմնական և ամենակարևոր բնորոշ գիծն է հանդիսանում այն, վոր գյուղացիութեան հիմնական մասան—միջակները վճռականորեն, ամբողջ մաս-

սայով դարձան դեպի կոլխոզները, ամբողջ մասսայով մասն նրանց մեջ:

Այդ շրջադարձը գյուղացիութեան մեջ մի անգամից չը կատարվեց: 12 տարուց ավելի հարկավոր յեղով, վորոնց ընթացքում կուտակցութեանը քաջ առ քաջ մտցնում էր գյուղացիական մասսաների մեջ տնտեսավարութեան կոլեկ-տիվ ձևերի շահավետութեան և անհրաժեշտութեան հասկա-ցողութեանը:

Գյուղացիութեան կոլեկտիվացման անցնելն սկսվեց դեռ հեղափոխութեան առաջին տարիներում: Ճիշտ է, այն ժա-մանակ դեռ վնասվում էին կոլեկտիվացման ձևերը, կոլեկ-տիվացման ելին յենթարկվում դեռ շատ քչերը: Սակայն այդ շարժումը, յերկրի ինդուստրիացման ասպարիզում մեր ունեցած հաջողութեաններին շնորհիվ, մինչև 1929 թվի սմա-ռը հակայական ծավալում ստացավ: Առանձին անհատների և խմբակների շարժումը, վոչ միայն չքավոր, այլ և միջակ գյուղացիութեան, մասսայական արշավի վերածվեց կոլեկտի-վացման համար:

Այդ պայմաններում մեր կուտակցութեան առաջ իր ամ-բողջ սրութեամբ առաջադրվեց մի բարդագույն խնդիր—կոլ-խոզային շարժման ղեկավարութեանն այնպես կազմակեր-պել, վոր այդ ղեկավարութեանը համապատասխանի գյու-ղատնտեսութեան սոցիալիստական վերակառուցման համար պայքարելու մասին լենինյան ցուցմունքներին: Այդ պա-հանջից յեկնելով, կուտակցութեանն իր աշխատանքը կոլ-խոզային արարութեան զարգացման համար կառուցեց հետևյալ հիմնական լենինյան դրույթների վրա.

Առաջին. կոլեկտիվացումը պետք է կատարվի գյու-ղացիութեան չքավոր և միջակ մասսաների կամավոր ցան-կութեան հիման վրա. վոչ մի ստիպողականութեան և վար-չական միջոցներ տեղ չպիտի ունենան:

Յերկրորդ. կոլեկտիվացումն իրագործելու չի կարելի մեկ չափով մոտենալ Խորհրդային Միության զանազան շրջաններին, վորոնք հավասարաչափ պատրաստված չեն կոլեկտիվացման համար (առաջավոր շրջաններ—գարգացած հացահատիկային կուլտուրաներով, հետամնացները—ազգային շրջանները և ուր.)։ Առաջավոր շրջաններում կոլեկտիվացման տեմպերն ավելի արագ պետք է լինեն, իսկ հետամնաց շրջաններում—ավելի յերկարատև։

Յերրորդ. կոլխոզչինարարության ղեկավարությունն աշխատեալիս իրագործվի, վոր կոլեկտիվացման ընթացքում կոլխոզչինարարության հիմնական ձեռք—արտելից չանցնել վաղորդ ուրիշ ձեռքի։

Զորորդ. կոլեկտիվացման ծավալման հետ կապված՝ կուլակության դեմ պայքարի ձեռն ու մեթոդները պետք է համապատասխանեն առանձին շրջանների կոլեկտիվացման աստիճանին. համատարած կոլեկտիվացման շրջաններում մենք պետք է անցկացնենք կուլակության վոչնչացումը վորպես դասակարգի։ Ուրիշ շրջաններում կուլակության դեմ պայքարելու հիմնական ձեռք պիտի լինի կուլակության սահմանափակման և յետ մղելու միջոցառումների իրագործումը, սակայն աշխատանքը համատարած կոլեկտիվացման անցնելու ուրիշ նախապատրաստական միջոցառումների հետ միասին—ուղղված լինի մեր հիմնական լողունգի իրագործմանն անցնելու, այն ե՝ կուլակության վոչնչացումը վորպես դասակարգի, համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա։

Հինգերորդ. գյուղացիական տնտեսությունների կոլեկտիվացումը պիտի կատարվի գյուղում պրոլետարական ղեկավարության ուժեղացման և գյուղի ու քաղաքի արտադրական կապի (սսիչկայի) հիման վրա։ Բացի դրանից, կո-

լեկտիվացման կիրառման անհրաժեշտ պայմանը պետք է լինի գյուղի չքավորությանը կազմակերպելու և միջակի հետ դաշինքն ամրապնդելու ուժեղ աշխատանքը։

Կոլխոզչարժման ղեկավարությունն իրագործելով, կուսակցությունը հաստատ կերպով կանգնեց լենինյան ուղիի վրա։ Այդ քաղաքականության հետևանքով, չնայած կոլեկտիվացումը վիժեցնելու աջերի փորձերին, չնայած «ձախերի» շեղումներին և խեղաթյուրումներին (դրա մասին—ներքև)—կուսակցությունը խոշորագույն հաջողություններ ձեռք բերեց գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման գործում։

1) Մինչև 1930 թվի դեկտեմբերի 1-ը ԽՍՀՄ կոլխոզներում կազմակերպված են 6 միլիոն 150 հազար գյուղացիական տնտեսություններ, կամ Խորհրդային Միության գյուղացիական տնտեսությունների համարյա մեկ քառորդ մասը։

2) Հացահատիկային հիմնական ռաշոններում (միջին և ներքին Վոլգա, Հյուսիսային Կովկաս, Ուկրաինա-Պաշտավայր) կոլեկտիվացման է յենթարկված գյուղացիական տնտեսությունների կեսը։

3) 1930 թվի ամառը կոլեկտիվ տնտեսությունների ցանքսերի տարածությունը կազմում էր 36 միլ. հեկտար, կամ ցանքսերի ամբողջ տարածության 36 տոկոսը։

Սակայն դա մասսայական կոլեկտիվացման միայն դեռ առաջին քանակային նվաճումներն են։ Կոլխոզային շինաւրարության նվաճումների ներքին եյությունը ցույց տալու համար ընկ. Յակովլևը «Կոլխոզային շարժումն ու գյուղատնտեսության վերելքը» կոչված իր հառում 16-րդ համագումարում) ասում էր.

«...Նախապատերազմյան շրջանում կալվածատերն ու կուլակը ցանում էին մոտ 35 միլիոն հեկտ. հացահատիկ.

կուլակը 1927 թվականին մոտ 10 միլիոն հեկտ. հացահատիկային ցանքս ունեւր, իսկ այս դարնանը, մասսայական կոլխոզային ցանքսի դարնանը, շնորհիվ նրան, վոր կոլխոզներում կազմակերպված են 6 միլիոն գյուղացիական տնտեսություններ, մենք համայնացրած սեկտորում մոտ 30 միլիոն հեկտար հացահատիկային ցանքս ունենք: Հետևաբար մասսայական, կոլխոզային ցանքսի առաջին դարնան հետևանքով կոլխոզներն ու սովխոզները հացահատիկները ցանքսերի տարածությամբ փոխարինել են նախապատերազմյան կուլակին և կալվածատերերին, մի քանի անգամ դերազանցելով կուլակային ցանքսի չափը, վորը տեղի ունեւր յերեք տարի առաջ»:

Սակայն այս արդյունքներն եւ 1930 թվի աշնանացանի հետևանքով դերազանցված են: Աշնանացանքսերի տարածությունն անցած տարվա հետ համեմատած աճել է 2 միլիոն հեկտարով, ըստ վորում այդ աճման հիմնական մասը կոլխոզների վրա յե ընկնում:

Սա վկայում է, վոր կոլխոզինտրարության ասպարիզում կուսակցության գլխավոր գծի վճռական և կտրուկ կիրառումն ապահովեց մեզ աշնապիսի խոշոր սոցիալիստական հաղթանակ, վոր գերազանցում է բոլոր պլանային նախատեսումները: Այդ հաղթանակը, կրկնում ենք, մենք տարել ենք կուսակցության գլխավոր գծի հաստատ կիրառման հետևանքով:

Այդ գծի դեմ պայքարում են վոչ միայն կուլակային-դասակարգային թշնամի տարրերը, այլ նաև աջ ուսորտունիստները, վորոնք արտացոլում են կուլակի ցանկություններն ու հույսերը: Խեղաթյուրում եյին այդ գիծը նաև «ձախերը», ոգնելով դրանով աջ ուսորտունիստներին և կուլակին՝ պայքարելու կուսակցության գծի դեմ: Միայն հաղթա-

հարելով այդ դիմադրությունն ու խեղաթյուրումները, կուսակցությունը նվաճեց կոլխոզինտրարության հաղթական ծավալումը:

Ինչհիմն են կայանում, սակայն, կոլխոզարժման վիժեցման աջ փորձերը և կոլխոզինտրարության ասպարիզում կուսակցության գծի «ձախ» խեղաթյուրումները:

Նախ և առաջ կանգ առնենք կոլխոզինտրարության վիժեցման աջ փորձերի վրա, ավելի ճիշտ—աջ ուսորտունիստների կոլխոզարժման դեմ մղած պայքարի հիմնական մոտենաների վրա:

3. ԿՈԼԽՈԶԱՐԺՄԱՆ ՎԻժԵՑՄԱՆ ԱՋ ՓՈՐՁԵՐԻ ԵՅՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Կոլեկտիվացման դեմ վճռականորեն դուրս յեկող աջ ուսորտունիստները փորձում եյին ոգտագործել կոլխոզարժման դժվարություններն ու հակամիջակային շեղումները, կենտրոնական Կոմիտեյի և նրա քաղաքականության վրա նոր դրոհի համար: Վերջին ժամանակներս մի շարք նոր յելույթներ են նկատվում անկասկած աջ ուսորտունիստների կողմից, վորոնք փորձում են վարկաբեկել կուսակցության ամբողջ աշխատանքը կոլեկտիվացման և նրա հետ կապված՝ կուլակության լիկվիդացիային ուղղված միջոցառումների դործում, վորոնք քարոզում են ինքնահոսի թեորիան կոլխոզարժման ասպարիզում և լիկվիդատորական վերաբերմունք դեպի կուսակցության հիմնական լողունները սոցիալիստական շինարարության ներկա ետապում, դեպի համատարած կոլեկտիվացման, կուլակության, վորպես դասակարգ վերացնելու լողունները» (ՀԿ(Բ)Կ 16-րդ համագումարի՝ Կենտկոմի հաշվետվության առթիվ ընդունված բանաձևից):

Գյուղատնտեսութեան կողեկտիվացման ասպարիզում կուսակցութեան քաղաքականութեան դեմ աջ ոպորտունիստական հարձակումներն արտահայտվում են ներառում, վոր աջերը պնդում են անհատական գյուղացիութեան տնտեսութեան ուղղութեան վրա, հույս են դնում «կուլակի սոցիալիզմի մեջ խաղաղ ներածման վրա» և բացասում են, վոր առանց մանր ապրանքային արտադրութեան սոցիալիստական վերակառուցման չի կարելի առաջ շարժվել սոցիալիստական շինարարութեան ուղիով: Այնքը վրձնականորեն դեմ են դուրս գալիս կուսակցութեան գյուղում անցկացրած բոլոր ձեռնարկումներին: Վերցրեք հացամթերումները, վերցրեք անհատական հարկումը, սովսողներին, կոլխոզներին շինարարութեանը—այս բոլոր հարցերում աջ ոպորտունիստները կուսակցութեան քաղաքականութեան դեմ են դուրս գալիս, անհատական գյուղացիական տնտեսութեանների «պաշտպանութեան» անունով, պաշտպանելով կուլակի շահերը:

Այն ոպորտունիստների բռնած անհատական գյուղացիական տնտեսութեանների զարգացման ուղին և նրանց յերւոյթներն ընդդեմ կուսակցութեան անցկացրած գյուղատնտեսութեան կողեկտիվացման տանում են վոչ միայն դեպի կուլակութեան ուժեղացումը, այլ և դեպի կապիտալիզմի վերականգման հնարավորութեանների ուժեղացումը մեր յերկրում:

Մեր յերկրում դեռ մինչև այս տարվա գարունը գերակշռում էին մանր գյուղացիական տնտեսութեանները, մանր արտադրութեանը, իսկ «քանի վոր մանր արտադրութեանը մեզ մոտ մասսայական և նույնիսկ գերակշռող բնույթ ունի և քանի վոր նա առաջ է բերում կապիտալիզմ և բուրժուազիա, մանավանդ ՆԵՊ-ի պայմաններում, մշտա-

կան և մասսայական չափերով, մեզ մոտ կան այնպիսի պայմաններ, վորոնք հնարավոր են դարձնում կապիտալիզմի վերականգնումը» (Ստալին):

Այն ոպորտունիստներին՝ կոլխոզինարարութեանը վիժեցնելու բոլոր փորձերին կուսակցութեանը վնասական հակահարված հասցրեց, մերկացնելով նրանց կուլակային էությունը: Իսկ կոլխոզինարարութեան նվաճումները հիմնովին ջարդեցին աջերի թեորիաները և ստիպեցին նրանց դեկավարներին ճանաչել (ճիշտ է, միայն խոսքերով) կուսակցութեան գլխավոր գծի ճիշտ լինելը և իրենց դրույթների սրբալ լինելը:

Սակայն աջ «թեորիաները» և աջ պրակտիկան դեռ այժմ ել գոյութեան ունեն և գլխավոր վտանգ են ներկայացնում այն պատճառով, վոր կուլակային վտանգն են արտահայտում, իսկ կուլակային վտանգը ծավալված հարձակման և կապիտալիզմի արմատահանման ներկա մոմենտում հիմնական վտանգ է հանդիսանում մեր յերկրում» (Ստալին):

Կանգ առնելով կոլխոզինարարութեան վիժեցման աջ փորձերի վրա, ը. Ստալինը կուսակցութեան 16-րդ համագումարում ասում եր.

«Տեղ-տեղ ձայներ են լսվում, վոր անհրաժեշտ է հրաժարվել համատարած կողեկտիվացման քաղաքականութեանից, տեղեկութեաններ կան, վոր նույնիսկ մեր կուսակցութեան մեջ այդ «զաղափարի» կողմնակիցներ կան: Սակայն այդպես կարող են ասել միայն, կամա թե ակամա, կոմունիզմի թշնամիների հետ միացած մարդիկ: Համատարած կողեկտիվացման մեթոդը այն անհրաժեշտ մեթոդն է, առանց վորի անհնարին է ԽՍՀՄ բոլոր շրջանների կողեկտիվացման հնգամյա պլանի իրագործումը: Ինչպէս կարելի

յն հրաժարվել նրանից, չդավաճանելով կոմունիզմին, չմատնելով բանվոր դասակարգի և գյուղացիության շահերը»:

Իր զեկուցման մի ուրիշ մասում, կոլխոզինարարության վերաբերյալ աջ թեորիաներն ավելի մանրամասն վերլուծելով, ընկ. Ստալինն ասում էր.

«Այլ ուղորտունիստները պնդում են, վոր ՆԵՊ-ը ապահովում է մեզ սոցիալիզմի հաղթանակը, հետևաբար կարելի չէ չանհանգստանալ ինդուստրացման, կոլխոզների և սովխոզների զարգացման մասին և այլն, վորովհետև հաղթանակն այսպես ասած ինքնահոսի կարգով է ապահովված: Դա իհարկե ճիշտ է և հիմարություն է: Այդպես ասել — նշանակում է բացասել կուսակցության դերը սոցիալիստական շինարարության դործում, բացասել կուսակցության պատասխանատվությունն այդ շինարարության համար: Լենինը բոլորովին չի ասել, վոր ՆԵՊ-ը ապահովում է մեզ սոցիալիզմի հաղթանակը: Լենինն ասում էր մեզ այն մասին, վոր «տնտեսապես և քաղաքականապես ՆԵՊ-ը լիովին ապահովում է մեզ սոցիալիստական եկոնոմիկայի հիմքը կառուցելու հնարավորությունը: Սակայն հնարավորությունը դեռ իրականությունն չէ: Հնարավորությունն իրականություն դարձնելու համար պետք է նախ և առաջ դեն գցել ինքնահոսի թեորիան, պետք է վերակառուցել ժողովրդական տնտեսությունը և վճռական հարձակում կատարել գյուղի և քաղաքի կապիտալիստական տարրերի վրա:

Հետո աջ ուղորտունիստները պնդում են, վոր մեր կարգերում բանվոր դասակարգի և գյուղացիության անջատման համար հիմք չկա, հետևաբար կարելի չէ չանհանգստանալ գյուղի առանձին սոցիալական խմբերի վերաբերմամբ ճիշտ քաղաքականություն սահմանելու մասին, վորովհետև կուլակը մեկ է, պիտի ներառի սոցիալիզմի մեջ, իսկ բանվոր-

ների և գյուղացիների դաշինքն ապահովված կլինի, այսպես ասած, ինքնահոսի կարգով: Դա նույնպես ճիշտ է և հիմարություն է: Այդպես կարող են ասել միայն այն մարդիկ, վորոնք չեն հասկանում, վոր կուսակցության, այն էլ իշխանության գլուխ կանգնած կուսակցության քաղաքականությունը բանվորների և գյուղացիների դաշինքի ճակատագիրը վորոշող, հիմնական մոմենտն է հանդիսանում: Լենինը բոլորովին բացասված չէր համարում բանվոր դասակարգի և գյուղացիության անջատման վտանգը: Լենինն ասում էր այն մասին, վոր «մեր սոցիալական կարգում անհրաժեշտությամբ դրված չեն այդպիսի անջատման հիմքերը», սակայն յեթե այդ դասակարգերի միջև լուրջ դասակարգային տարաձայնություններ ծագեն, այն ժամանակ անջատումն անհապաղ կլինի:

«... Հետևաբար բանվոր դասակարգի և գյուղացիության անջատումը բացասված չէ, սակայն նա բոլորովին պարտադիր չէ, վորովհետև մեր հասարակակարգում կան այդ անջատման առաջն առնելու և բանվոր դասակարգի և գյուղացիության դաշինքի ամրապնդման հնարավորությունները: Իսկ ի՞նչ է հարկավոր այդ հնարավորությունն իրականություն դարձնելու համար: Անջատման առաջն առնելու հնարավորությունը իրականություն դարձնելու համար, անհրաժեշտ է նախ և առաջ թաղել ինքնահոսի թեորիան, անհրաժեշտ է կապիտալիզմի արմատները քանդել — հանել, կոլխոզներ և սովխոզներ կազմակերպելով և կուլակության շահագործական ձգտումների սահմանափակման քաղաքականությունից անցնել կուլակությանը, վորպես դասակարգ վոչընչացնելու քաղաքականությունը»:

Ինքնահոսի վրա հույս դնելով կոլխոզինարարությունը վեժեցնելու աջերի փորձերն ընկ. Ստալինի մերկացման

վոչինչ ավելացնել չի կարելի Ամեն մեկի համար պարզ պետք է լինի, վոր «Ինքնահոսի» թեորիան աջերի համար միայն դիմակավորման միջոց է և քողարկում է կոլեկտիվացման և կուլակության պաշտպանման նրանց փորձերը:

Միթե կարելի չե ուրիշ կերպ, քան կոլխոզլինարարության վիժեցնելու փորձ անվանել, տեղ-տեղ աջ ոպորտունիստների արտահայտած այն թեորիան, վոր պետության ոգնությունը կոլխոզներին և կոլխոզնիկներին ավելորդ է, վորովհետև գյուղացիներն իբր թե իրենք «Ինքնահոսի» կարգով կոլեկտիվացման կգան: Ի նկատի ունենալով այդ հակա-լենինյան թեորիաները, 16-րդ համագումարը «կոլխոզարժման և գյուղատնտեսության վերելքի մասին» ընկ. Յակովլևի զեկուցման առթիվ ընդունած բանաձևում մատնանշեց.

«Կոլեկտիվ հողագործության անցնելը կարող է կիրառվել, ինչպես շատ անգամ շեշտել է Լենինը, միայն խորհրդային պետության կողմից կոլխոզներին լայն կազմակերպական, նյութական և ֆինանսական ոգնության ղեպքում:

«Յուրաքանչյուր հասարակակարգ առաջ է գալիս վորոշ դասակարգի ֆինանսական աջակցությամբ միայն» (Լենին, «Կոոպերացիայի մասին» հ. 18 եջ. 114).

Գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման ճանապարհին բազմաթիվ դժվարություններ են կանգնած: Կոլխոզային շարժումը կարող է հաղթահարել նրանց միայն պետության ոգնությամբ և աջակցությամբ: Ահա թե ինչու դատապարտելի հանցանք է հանդիսանում աջերի թեորիան կոլխոզներին և կոլխոզնիկներին պետության կողմից ոգնություն չտալու մասին:

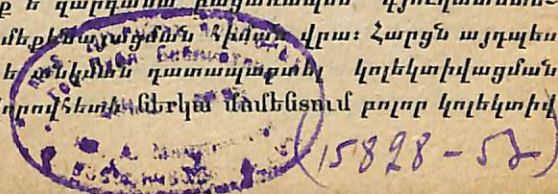
«Ինքնահոսի» այդ աջ թեորիայի յերկրորդ տեսակն են հանդիսանում հայտարարություններն այն մասին, վոր ավե-

լորդ է այնպիսի համառությամբ, ինչպես այդ անում է կուսակցությունը, ամբապնդել պրոլետարական ազդեցությունը գյուղում առհասարակ և մասնավորապես կոլխոզներում: Այդ հայտարարություններն ի նկատի ունեն բանվորներին գյուղ ուղարկելու աննպատակահարմարությունը (25 հազարականներ և այլն):

Այդպիսի դատողությունների դատապարտելի լինելը պրոլետարական պետության և մասնավորապես կոլխոզարժման վերաբերմամբ ալենհայտ է: Ամբակուռ պրոլետարական ղեկավարությունը գյուղում—յերախիֆ է վոչ միայն կոլեկտիվացման, այլ յեվ կուսակցության յեվ խորհրդային իշխանության բոլոր միջոցառումների հաջողության: Միայն պրոլետարիատի ղեկավարությամբ չհավորներն ու միջակներ կարող են կուլակի դեմ հաղթանակ սանել: Այդ մասին բազմաթիվ անգամ ասել են և Լենինը և կուսակցությունը: Դա հաստատված է զործնականում, գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման աշխատանքների ամբողջ ընթացքով: Յեվ միայն կոլեկտիվացման թշնամիները, միայն կուլակների բարեկամները կարող են խոսել գյուղում պրոլետարական ազդեցության համար տարվող աշխատանքը թուլացնելու մասին:

Կուլակի պաշտպանություն են հանդիսանում նաև աջերի այնպիսի դատողությունները, վոր քանի վոր մենք դեռ չենք կարող գյուղին մատակարարել անհրաժեշտ քանակությամբ գյուղատնտեսական մեքենաներ (տրակտորներ, կոմբայններ և այլն), ապա ուրեմն կոլեկտիվացումը մեզ մոտ մատայական չափերով անհնարին է, վորովհետև կոլեկտիվացումը պետք է զարդանա բացառապես գյուղատնտեսության բարձր մեքենայացման համար: Վրա: Հարցն այդպես դնել նշանակում է թեև մենք դատապարտելի կոլեկտիվացման ոյրբոջ գործը, վորովհետև մեր կամեցում բոլոր կոլեկտիվ

23793-60

տնտեսութիւններն ապահովել տրակտորներով մեր արդյունաբերութիւնն անկարող եւ Կուսակցութիւնն ու խորհրդային իշխանութիւնն ամեն միջոց ձեռք են առնում գյուղատնտեսութեան մեքենայական, տեխնիկական բազան ու ժեղացնելու համար։ Արդեն այս տարի մեքենա-տրակտորային կայանների թիւն ավելանալու չե մինչև 1040 հատ, այսինքն 1930 թվի հետ համեմատած ՄՏԿ քանակն աճելու չե 4 անգամ։ Դրանից սակայն չի հետևում, վոր նոր կոլխոզների կազմակերպումը հնարավոր ե միայն մեքենայական տեխնիկայի հիման վրա։ Մեր տրակտորային բազայի աճած կարողութիւնը նույնիսկ չի կարող բավարարել ավելի ու ավելի աճող պահանջը։

Այդ պատճառով, վճռական հակահարմար չափերով աջ ուղղորտունիստների այդ թեորիաներին, կուսակցութիւնն ընդգծում ե, վոր ներկայումս, յեթ մեմ դեռ բալականալափ գյուղատնտեսական մեքենաներ չունենմ, կոլխոզօրհնարարութիւնը պեժ ե զարգանա վոչ միայն գյուղատնտեսական արտադրութեան մեքենայացման հիման վրա, այլ յել գյուղատնտեսական հասարակ ինվէնտար (կենդանի յել անկենդան) կոլխոզներում միացնելու հիման վրա։ Այդպիսի կոլխոզները նախնական պետք ե համարել։ Սակայն նրանցից վոչ մի դեպքում հրաժարվել չենք կարող, սպասելով դյուղատնտեսական բարդ մեքենաներին։ Անցյալ տարվա փորձը լիովին արդարացից կուսակցութեան այդ դրուշթը։ Անհատական տնտեսութիւնները կենդանի և անկենդան ինվէնտարի հասարակ գումարումը կոլեկտիվ աշխատանքով ահադին արդյունքներ տվեց ցանքային տարածութիւնները լախնացման և բոլոր գյուղատնտեսական կամպանիաների կիրառման դրծում։

Կոլխոզինարարութեան ծավալման դրծում մենք դեռ շատ մեծ դժվարութիւններ պիտի հաղթահարենք։ Կոլխոզ-

շինարարութեան ծրագիրը, վորով նախատեսված ե կազմակերպել կոլխոզներում խորհրդային Միութեան բոլոր գյուղացիական տնտեսութիւնները կեսը և հիմնական հացահատիկային շրջաններում հիմնականում ավարտել կոլեկտիվացումը, իր իրադրծման համար կպահանջի կուսակցութեան և խորհրդային հասարակայնութեան բոլոր ույժերի լարումը։ Իր անհապաղ կործանումն զգալով, կուլակութիւնը շտապ կերպով ողտագործում ե գյուղի յետամնաց խավերը՝ կոլխոզների դեմ պայքարելու համար, կատաղիորեն դիմադրում ե մեր կոլխոզային արշավանքին։ Ահա քե ինչու կուլակների պաշտպանումն աջ սպորտնիստների կողմից, կոլխոզօրհնարարութիւնը կանցնելու նրանց փորձերը, վոր համապատասխանում ե կուլակի շահերին, առանձնապես վստմալոր են։ Այդ պատճառով կոլխոզինարարութեան ձամբին կանգնած դժվարութիւնները հաղթահարելու համար անհրաժեշտ ե նախ և առաջ հաղթահարել, զլխովին ջարդել ուղղորտունիստներին, աջ թեքումը, վոր զլխավոր վտանգն ե ներկայացնում մեր կուսակցութեան մեջ։ Ըստ այնմ վոչ մի դեպքում չի կարելի այնպիսի տեսակետ ընդունել, վոր աջ ուղղորտունիզմն այժմ արդեն մերկացված ե կուսակցութեան կողմից և ուրեմն չի կարող բարդացնել կամ դանդաղեցնել կոլխոզինարարութիւնը։

Մերկացված են աջ թեքման իդեոլոգիան, նրա անմիջական և բացարձակ դեկավարները։ Սակայն գյուղացիութեան հետամնաց մասի մանր-սեփականատիրական տրամադրութիւններով սնվող և կուլակի իդձերն արտահայտող աջ թեքումը դեռ բոլորովին չի ջարդված։ Նրա կողմնակիցները հայտնաբերվում են դասակարգային պայքարի սրման ընթացքում։ Բացարձակ և դադտնի նրանք ձգտում են կոլխոզինարարութեան ամեն մի հատվածում բարդացնել, կա-

սեցնել այդ շարժումը: Աջերի այդ ձգտումներն առանձնապես հաճախ են արտահայտվում կոլխոզչինարարութեան պրակտիկայում: Յեւ շատ մեծ արթնութիւն պետք է հայտնաբերել մեր յերկրի սոցիալիստական վերաշինութեան այդ թշնամիներին ժամանակին հայտնաբերելու և մերկացնելու համար:

Վերջին ժամանակներս աջերը կոլխոզչինարարութեան դեմ (ինչպես նաև սոցիալիստական շինարարութեան ուրիշ ասպարեզներում) իրենց մղած պայքարում նոր տակտիկայի յեն անցել: Դա կայանում է նրանում, վոր աջերը, ճանաչելով իրենց սխալները ձևականորեն, վոչ միայն չեն հաստատում իրենց այդ խոստովանանքը աշխատանքով, պայքարելով կուսակցութեան գլխավոր գծի համար, այլ կամացուկ, գաղտագողի, կուսակցութեան վորոշումները սաբոտաժի յեն յենթարկում, սպասում են «բարենպաստ մոմենտի» (նոր դժվարութիւնների և բարդութիւնների), իրենց պայքարը կուսակցութեան դեմ վերսկսելու համար: Աջերի այդ նոր մանյովրին անհրաժեշտ է ամենախիստ հակահարված հասցնել: Ահա թե ինչու կուսակցութեան 16-րդ համագումարը ՀԿ(Բ)Կ Կենտկոմի հաշվետվութեան առթիվ իր ընդունած բանաձևում այդպես կատեգորիկ կերպով ասաց.

«Համագումարն ամբողջ կուսակցութեան ուշադրութիւնն է հրավիրում այն բանի վրա, վոր ամեն գուշի ոպորտունիստները, մանավանդ աջերը, նոր մանյովր են գործադրում, վորն արտահայտվում է իրենց սխալները ձևականորեն ճանաչելու և կուսակցութեան գլխավոր գծի հետ ձևականորեն համաձայնվելու մեջ, առանց հաստատելու իրենց խոստովանութիւնն աշխատանքով և կուսակցութեան գլխավոր գծի համար պայքարելով, վոր ըստ ելութեան նշանակում է միայն կուսակցութեան դեմ բացարձակ պայքար:

Ինչ գաղտնի պայքարի անցնել, կամ սպասել ավելի բարենպաստ պայմանների, կուսակցութեան վրա գրոհը վերսկսելու:

Կուսակցութեան ամենաանողոք պայքար պետք է հայտարարի այդպիսի յերկերեսանութեան և խաբեբայութեան և պահանջն բոլոր իրենց սխալները ճանաչողներից գործով, այն է՝ կուսակցութեան հիմնական գիծն ակտիվ պաշտպանելով ասպարեզել իրենց սխալներն ընդունելու անկեղծութիւնը:

Համագումարը հայտարարում է, վոր աջ ոպողիցիայի տեսակետներն ունեցողներն անկարող են մնալ ՀԿ(Բ)Կ-ի շարքերում...»:

Բոլոր ասվածից հետևում է, վոր կոլխոզչինարարութիւնը վիժեցնելու աջերի փորձերը մեզ համար ամենավտանգավորն են հանդիսանում: Այդ պատճառով տեղական կազմակերպութիւնների (կուսակցական, խորհրդային, կոլխոզային, հասարակական) և բոլոր առաջավոր գյուղացիների (առաջին հերթին կոլխոզնիկների) բոլոր ուշիւքը պետք է ուղղվեն կոլխոզչինարարութիւնը վիժեցնելու աջ փորձերի մերկացման, վորտեղից էլ վոր դրանք բղխեն:

Նույնպիսի վճռական հակահարվածի և մերկացման պիտի հանդիպի կուսակցական և բոլոր խորհրդային-հասարակական կազմակերպութիւնների կողմից մի շարք հակակուսակցական տարրերի յերկերեսանի աշխատանքը: Կուսակցութեան դեմ մղած բացարձակ պայքարում ջարդված ոպորտունիստներից մի քանիսր բոլոր ասպարեզներում, նույն թվում նաև կոլեկտիվացման ասպարիզում կուսակցութեան գծի դեմ գաղտնի պայքարի ստոր և վախկոտ մեթոդն են գործադրում: Խոսքերով պաշտպանելով կուսակցութեան գիծը, նրանք կամացուկ, ընդհատակյա խախտում են կուսակցութեան միջոցառումները, խեղաթյուրում են նրա վորոշումները

և այն: Յերկերեսներին, վորպես սոցիալական ամենակատաղի թշնամիներին, վորպես դավադիրներ, մենք պարտավոր ենք մերկացնել վոչ պակաս վճռականությամբ, քան բացարձակ ոպորտունիստներին:

Վերջին ամիսներում, սերտորեն կապված յերկերեսանիսների հետ, կուսակցության և նրա դժի դեմ հանդես յեկավ աջ-«ձախ» բլոկը: Նրա ելությունը կայանում է նրանում, վոր աջ ու «ձախ» ոպորտունիստները կուսակցության դեմ մղած իրենց պայքարում միացան աջ պլատֆորմի վրա: Կոլխոզինարարության վերաբերմամբ այդ բլոկը միևնույն դիրքերումն է կանգնած, ինչպես և աջ ոպորտունիստները: Աջ-«ձախերը» դեմ են կոլեկտիվացման ասպարիզում կուսակցության ընդունած տեմպերին, դեմ են համատարած կոլեկտիվացման, դեմ են կուլակության վոչնչացման, վորպես դասակարգի: Նրանք պաշտպանում են անհատական գյուղացիական տնտեսության զարգացումը, պաշտպանում են կուլակությունը: Աջ-«ձախ» բլոկի պայքարի մեթոդները սերտորեն հարակցվում են յերկերեսանության հետ: Պայքարն այդ ոպորտունիստների դեմ—կոլխոզինարարության հաջողությունների կարևորագույն պայմանն է: Միայն ոպորտունիզմի դեմ պայքարելով, ինչպիսի դիմակի տակ էլ նրանք թաքնված լինեն, հնարավոր է իրադրծել կոլխոզինարարության այն հսկայական ծրագրերը, վորոնք ընդունել է կուսակցությունը:

ՀԿ(Բ)Կ Կենտկոմի և ԿՎՀ գեկտեմբերյան պլենումի ընդունած՝ կոլեկտիվացման պլանի իրադրծումը կուսակցության դեմ աջ ոպորտունիստների պայքարի նոր աշխուժացում առաջ կբերի: Նախատեսելով այդ, անհրաժեշտ է ամենայն համառությամբ մերկացնել ոպորտունիզմի ելությունը, կատաղիորեն պայքարել նրա բոլոր արտահայտումների դեմ:

4. ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐՆ ՈՒ ՍԽԱԼՆԵՐԸ ԿՈԼԽՈԶՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՍՊԱՐԻԶՈՒՄ

«... Համագումարն առանձնապես կարևոր է համարում, վորպեսզի կուսակցության ամեն մի անդամ պարզի իր համար կուսակցության դժի այն սխալների և աղավաղումների բնույթը, վորոնք տեղի ունեցան այս տարվա գարնանը, կոլեկտիվացումն անցկացնելու պրակտիկայում:

Այդ սխալների և խեղաթյուրումների արտահայտություններն էյին կոլխոզները կազմակերպելիս միջակների և չքավորների վերաբերմամբ հարկադրական և բռնի միջոցները կիրառելը, արտելի անդամների մոտ յեղած սպառնալիցան նշանակություն ունեցող՝ մանր անասուններն ու կովերը համայնացնելը, վոչ հացահատիկային շրջաններ փոխադրելը կոլեկտիվացման տեմպերի, վորոնք փորձով արդարացրին իրենց և ԿԿ վորոշումներով նախատեսված են միայն հացահատիկային շրջանների համար, հապճեպով կոմունաներ ստեղծելն առանց համապատասխան նյութական և կազմակերպական նախապատրաստության կոլխոզ—«գիգանտներ» ստեղծելու անվան տակ, անկենսունակ, բյուրեղատափան կազմակերպություններ ստեղծելը, հրամանատարական սկզբբունքներով, կառավարության կողմից կոլխոզների համար նախասահմանված վարկերի ուշացնելը և կոլխոզիկներին առավարության կողմից վերապահված արտոնություններին զրկելը, կոլտնտեսությունների և կոլտնտեսականների նկատմամբ վարչական կոպիտ վերաբերմունք ցույց տալը և, ընտրականությունը նշանակովորությամբ փոխադրելը, վերելից հրամանատարություն անելը, միջակին հաշվի չառնել և նրա տնտեսական փորձառությունը չողտադրծելը, կուլակի դեմ ուղղված պայքարի միջոցները միջակի վերաբեր-

համբ կիրառելը (ապակուղակացումը, ընտրական իրավունքներին զրկելը և այլն): (Ընկ. Յակովլևի «Կոլխոզային շարժումը և գյուղացիութեան վերելքը» դեկուցման առթիվ ՀԿ(Բ)Կ 16-րդ համագումարի ընդունած բանաձևից):

Պայքարելով կոլխոզինարարութիւնը վիժեցնելու աջ փորձերի դեմ, մենք դրա հետ միաժամանակ վոչ մի ըուպչ չպիտի թուլացնենք մեր պայքարը նաև կոլխոզինարարութեան պրակտիկայում յեղած խեղաթյուրումների և սխալների դեմ, ամեն կողմից հաշվի առնել և չկրկնել նրանց:

Ուրիշ խոսքով—կոլխոզինարարութեան ծավալման աշխատանքներում մենք պետք է խստորեն անցկացնենք լեւինյան դրույթները, վորոնք, ինչպես մատնանշված է վերևում, հիմնականում հետևյալում են կայանում.

1) Վոր կոլեկտիվացումն անցկացվի չքավոր և միջակ գյուղացիների կամավոր ցանկութեան հիման վրա:

2) Վոր կոլեկտիվացումն անցկացվի գյուղում պրոլետարական դեկավարութեան ամրապնդման, բատրակների և չքավորների կազմակերպութեան, մեր դաշինքը միջակի հետ ամրապնդման հիման վրա:

3) Վոր կոլեկտիվացումն անցկացնելիս, նրա տեմպերի վերաբերմամբ հաշվի առնել Միութեան առանձին շրջանների առանձնահատկութիւնները, վորոնք միատեսակ չեն պատրաստված կոլեկտիվացման համար:

4) Վոր կուլակի դեմ պայքարելու ձևերը համապատասխանեն կոլեկտիվացման ծավալման և վոչ մի դեպքում չըդիպչեն միջակին:

Կոլխոզինարարութեան մասին կուսակցութեան տված ցուցմունքների հիմքը կազմող հենց այս լեւինյան սկզբունքների խախտման դեմ են ընթացել տեղական կազմակերպութիւնների կողմից թույլ տված խեղաթյուրումներն ու

սխալները կոլեկտիվացման ասպարիզում: Այդ սխալների էությունը, արմատը, ինչպես այդ բնորոշել է ը. Ստալինն իր «Պատասխան ընկեր կոլխոզնիկներին» հոդվածի մեջ, կայանում է դեպի միջակը յեղած սխալ մոտեցման մեջ:

Միջակի հետ տնտեսական հարաբերութիւններում բռնութիւն թույլ տալու մեջ. նրանում, վոր մոռացութեան է տրվում, վոր միջակ մասսաների հետ տնտեսական դաշինքը պետք է կառուցվի վոչ թե բռնի միջոցների, այլ միջակի հետ համաձայնութիւն կնքելու, նրա հետ դաշինք հաստատելու հիման վրա, վոր մոռացում է տրվում, թե, ներկա մոմենտում կոլխոզինարարութեան հիմքն է կազմում բանվոր դասակարգի և չքավորութեան դաշինքը միջակի հետ ընդդեմ կապիտալիզմի առհասարակ և ընդդեմ կուլակութեան առանձնապես:

Քննենք կոլեկտիվացման ընթացքում տեղի ունեցած հիմնական խեղաթյուրումներն ու սխալները:

ԱՌԱՋԻՆԸ.—Կոլխոզների կազմակերպման ընթացքում կամավորութեան մասին լեւինյան սկզբունքի խախտումը: Կուսակցութեան հրահանգների այդ խեղաթյուրումները հիմնականում բղխում են նրանից, վոր տեղական կազմակերպութիւնները շատերը, հաշվի չառնելով Կենտկոմի ցուցմունքները կոլեկտիվացման տեմպերի մասին, նպատակ են դնում ինչ ել վոր լինի արդեն հենց այս տարվա գարնան իրագործել համատարած կոլեկտիվացումը: Այդպիսի նպատակ դնելով իրենց առաջ, տեղական կազմակերպութիւններից շատերն սկսեցին և կիրառել այն, գործադրելով կոլեկտիվացման ժամանակ հրամայողական, վարչական, սպառնալիքի, չքավոր և միջակ անհատականների ճնշման մեթոդը: Որինակ, գալիս է գյուղխազորը, ժողով է հավաքում և այնտեղ հրամայում է բոլոր գյուղացիներին—չքավոր և միջակ (իսկ դեպքեր են յեղել նաև կուլակներին)—կոլխոզ մտնել—

բաժարվողներին սպառնում ե գյուղից քչիս ձերբակալել, Հնարողական իրավունքներից զրկել և այլն: Սակայն դեռ չարիքի փոքրագույնն է լինում, յեթե միայն սպառնում են: Իսկ շատ են յեղել և այնպիսի դեպքեր, յերբ այդ սպառնալիքները հենց տեղն ու տեղը կատարվել են, ըստ վորում վոչ մի բացատրական աշխատանք չի տարվել, ամեն ինչ հիմնվել է հրամանի վրա:

Առանձին ուշադրության արժանի յի նաև այն փաստը, վոր հրամանով գործող «կոլեկտիվիզատորները» վոչ մի ուշադրություն չեն դարձրել (կամ շատ քիչ ուշադրություն են դարձրել) չքավորների մեջ նախնական մեծ աշխատանք կատարելու անհրաժեշտության վրա, նրանց կազմակերպելու և միջակի հետ համախմբելու համար:

Չքավորների կազմակերպումը և կոլեկտիվացման եյուլթյունը նրանց բացատրելը—գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերաշինության կարևորագույն պայմանն է:

Կոլեկտիվ տնտեսությունները չքավորներն ու միջակներն իրենք պիտի կազմակերպեն, իսկ պրոլետարիատն ու նրա կուսակցությունը ղեկավարում և ոգնում են նրանց այդ գործում: Հենց այդպիսի դրույթ է տվել Լենինը և տալիս է կուսակցությունը: Սակայն շատ տեղերում դա հաշվի չեր առնվում: Չքավորների մեջ առանց մի վորեւե նախնական աշխատանք կատարելու, կամ սահմանափակվելով մեկ-յերկու ձևական ժողովներով, հաճախ անցկացվում եր ամբողջ գյուղի կոլեկտիվացումը: Այդ պատճառով դեպքեր են յեղել, վոր (չասենք արդեն միջակների մասին) նույնիսկ իրենք, չքավորները, դուրս են յեկել կոլեկտիվացման դեմ:

Այդպիսի մեթոդը բացի ֆրասից, ուրիշ վոչինչ չեր տալիս: Յեթե նույնիսկ այդպիսով հաջողվում եր կոլտոզ կազմակերպել, ապա նա շատ շուտով ցրվում եր, իսկ գյուղա-

ցիների մեջ անհավատարմություն եր ֆուում դեպի կոլեկտիվացման գաղափարը:

ՅԵԿՐՈՐԳ.—Կոլխոզգինաւարության վերաբերումը ԽՍՀՄ զանազան քաղաքներում պայմանների տարբերությունը հաշվի առնելու լենինյան սկզբունքի խախտումը:

Խորհրդային Միությունն անագին յերկիր է, վորը տարբեր տնտեսական կառուցվածքով և կուլտուրայի մակարդակով ամենատարբեր շրջաններ ունի: Մի կողմից մենք ունենք այնպիսի շրջաններ և յերկրամասեր, ինչպիսին են Հյուսիսային Կովկասը, Ներքին, Միջին Վոդայի շրջանները՝ վորտեղ հացահատիկային տնտեսությունը զարգացման ավելի բարձր աստիճանի վրա յի կանգնած, վորտեղ հողի մշակման նորագույն ձեւերն են գործադրվում, վորտեղ հացամթերումների և կուլակության սահմանափակման ճնշման լոզունգի հետևողական կիրառման հետևանքով մենք կարողացանք կուլակին մեկուսացնել և ամբապնդել չքավորների կազմակերպությունն ու դաշինքը միջակի հետ, վորտեղ պրոլետարական ղեկավարությունն ուժեղ է, վորտեղ համալրյա լիակատար կոոպերացման են յենթարկված բոլոր տնտեսությունները (մատակարարող և սպառողական ցանցում), վորտեղ, վերջապես, համեմատաբար ավելի բարձր է գյուղացիության կուլտուրականությունը: Մյուս կողմից մեզ մոտ կան այնպիսի շրջաններ, վորտեղ գյուղատնտեսությունը տարվում է դեռ նախագարյան ձևով, առանց նույնիսկ այնպիսի մեքենաների գործադրության, ինչպիսին են՝ գութանը, վորտեղ կուլակը և բայը վոչ միայն դեռ չեն մեկուսացված, այլ և անագին ազդեցություն ունենալի տնտեսական (իսկ հաճախ նաև քաղաքական) կյանքում, վորտեղ դեռ պահպանվել է քոչվոր տնտեսությունը, վորտեղ չքավորներն ու բատրակները թույլ են կազմակերպ-

ված, վորտեղ պրոլետարական ազդեցութիւնը դեռ շատ քիչ է, վորտեղ կոոպերացիան նոր է սկսում զարգանալ: Այս յերկու ծայրահեղ հակադիր շրջանների հետ միասին մենք ունենք նաև այնպիսի շրջաններ (յերկրամասեր), վորոնք տնտեսական ձևերի, քաղաքական հասունութեան և կուլտուրականութեան տեսակետից գտնվում են այսպես ասած՝ միջին դրութեան մեջ: Բացի դրանից, յուրաքանչյուր շրջանում կան զարգացման տարբեր (բարձր կամ ցածր) մակարդակի վրա գտնվող ռայոններ:

Ինքն ըստ ինքեան հասկանալի յե, վոր կոլեկտիվացումն անցկացնելիս միատեսակ մոտենալ բոլոր այդ շրջաններին (յերկրամասերին) և ռայոններին չի կարելի: Հաշվի առնելով այդ, Կենտրոնական Կոմիտեն 1930 թվի հունվարի 5-ի իր վորոշման մեջ Խորհրդային Միութեան բոլոր շրջանները բաժանեց յերեք խմբի, վորոնցից յուրաքանչյուրի մեջ կոլեկտիվացման տեմպերը պետք է տարբեր լինեն: Առաջին խումբն են կազմում առաջավոր շրջանները. բարձր զարգացման հացահատիկային կուլտուրաներով (Հյուսիսային Կովկաս, Միջին Վոլգայի և Ներքին Վոլգայի շրջանները): Այս շրջաններում կարելի յե կոլեկտիվացումն հիմնականում ավարտել 1931 թվի գարնանը: Յերկրորդ խումբն են կազմում զարգացած հացահատիկային կուլտուրաների շրջանները, սակայն կոլեկտիվացման համար ավելի քիչ պատրաստված (կոոպերացումը, կուլակի մեկուսացումը, պրոլետարական ղեկավարութիւնը, մեքենաների մատակարարումը և այլն): Այդ շրջանները կոլեկտիվացումը հիմնականում կարող են ավարտել 1932 թվի գարնանը: Մնացած բոլոր շրջանները, վորոնք կոլեկտիվացման համար ավելի ևս քիչ են պատրաստված, «կոլեկտիվացումը կարող են յերկարացնել մինչև հնգամյակի վերջը, այսինքն մինչև 1933 թիվը» (Ստալին):

Կուլակցութեան հենց այս ցուցմունքները մոռացել են տեղական կազմակերպութիւններին շատերը: Թե ուր է տանում այդ մոռացումը—դրա ցայտուն պատկերը տվեց Ը. Ստալինն իր «Պատասխանում կոլխոզնիկ ընկերներին»:

«Դուքս յեկավ, վոր կոլխոզարժման առաջին հաջողութիւններով տարված մի քանի ընկերներ մոռացել են Լենինի ցուցմունքներն ու Կի վորոշումը: Մոսկվայի շրջանը կոլեկտիվացման ուղերած թվերի համար իր տեսչային վազքում սկսեց իր աշխատողներին ուղղութիւն տալ կոլեկտիվացումը 1930 թվի գարնանը վերջացնելու, չնայած վոր նա իր տրամադրութեան տակ ունեւ դեռ յերեք տարուց վոչ պակաս (մինչև 1932 թվի վերջը): Կենտրոնական Սեկտորային շրջանը, չկամենալով «յետ մնալ ուրիշներից», սկսեց ուղղութիւն տալ իր աշխատողներին կոլեկտիվացումը 1930 թվի առաջին կիսում ավարտելու, չնայած վոր իր տրամադրութեան տակ ունեւ յերկու տարուց վոչ պակաս (1931 թվի վերջը): Իսկ անդրկովկասցիներն ու թուրքեստանցիներն առաջավոր շրջաններին «հասնել և անցնելու» իրենց վորոշմամբ ուղղութիւն տվին կոլեկտիվացումը «ամենակարճ ժամանակամիջոցում» ավարտելու, չնայած վոր նրանք իրենց տրամադրութեան տակ ունեւ յին ամբողջ չորս տարի (1933 թ. վերջը): Հասկանալի յե, վոր կոլեկտիվացման այդպիսի հապճեպ «տեմպի» ընթացքում կոլեկտիվացման համար ավելի քիչ պատրաստված շրջաններն ավելի պատրաստված շրջաններից «անցնելու» իրենց բուռն ձգտումով, ստիպված յեղան գործի դնել ուժեղ վարչական ճնշումը, վորձելով կոլխոզարժման արագ տեմպերի համար պակասող գործոնները փոխարինելու իրենց սեփական վարչական թափով: Հետեանքներն հայտնի յեն: Բոլորին հայտնի յե այն խառնաշփոթը, վոր ստացվեց այդ շրջաններում և

վորը հետո անհրաժեշտ յեղալ կարգավորել Կենսկոմի միջամտութեամբ»:

ՅԵՐՐՈՒ— Ըարժման չավարժած ձեռքի վրայից անցնելու անբույրասեղիւքյան մասին լենինյան սկզբունքի մոռացման տալը՝ կոլխոզների վերաբերմամբ: Այդ խեղաթյուրումը կայանում է հետեւյալում. մոռանալով Կենսկոմի ցուցմունքի մասին, վոր ներկա շրջանում կոլխոզների հիմնական ձեռքերը ե լինի գյուղատնտեսական արտելը,— մի շարք տեղերում սկսեցին արհեստականորեն կոմունաներ կազմակերպել, ըստ վորում «կոմունարների» մոտ ամեն ինչ համայնացնում էին՝ և անասունը և հավերը և բնակավայրերը և այլն: Յեւ այդպիսի դեպքերում հաշվի չեյին առնվում գյուղացիների կամքն ու բողոքները: Ի հարկե, այդպիսով կազմակերպված «կոմունաները» շուտով ցրվում էին, իսկ նախկին «կոմունարների» մեջ դեպի կոլեկտիվացումը թերահավատ վերաբերմունք եր առաջ գալիս և նրանք խուսափում էին նույնիսկ գյուղատնտեսական արտելից:

Նույնպիսի խեղաթյուրում է յեղել նաև այն, վոր մի քանի տեղերում ձեռնարկներ են կոմունա չստեղծելով և կազմակերպելով գյուղացիներին արտելի կանոնադրութեան հիման վրա, այնուամենայնիվ համայնացնում էին արտելի անդամների մանր անասունը և կովերը, վորոնք տնտեսութեան համար սպառողական նշանակութեան ունեն:

Գնահատելով այդ խեղաթյուրումը, վորպես կոլխոզչինարութեան վերաբերյալ լենինյան սկզբունքների առանձնապես ակնհայտի խախտումն, 16-րդ համագումարը հատկապես նրա վրա շեշտել է.

«Կոլխոզի հիմնական ձևն է ներկա շրջանում գյուղատնտեսական արտելը: Պահանջել, վոր գյուղացիները արտել մտնելով, անմիջապես հրաժարվեն ամեն տեսակի անհատա-

կանութեան սովորութեանները և շահերից, հրաժարվեն լրացուցիչ անձնական տնտեսութեան (կով, վոչխար, թռչուն, բանջարանոց) վարելու հնարավորութեանից, իր համար կողմնակի յեկամուտից ոգտվելու հնարավորութեանից և այլն— նշանակում է մոռանալ Մարքսիզմ-Լենինիզմի այբուբենը» (Կուսակց. 16-րդ համագումարի բանաձևից՝ ը. Յակովլևի «Կոլխոզչարժման և գյուղատնտեսութեան վերելքի մասին» զեկուցման առթիվ):

ՉՈՐՈՐԻ— Կոլխոզ «գիգանտներ» կազմակերպելով տարվելը: Այդ խեղաթյուրումը կայանում է նրանում, վոր մի քանի ընկերներ, չբավականանալով մանր (մի խումբ տընտեսութեաններից կամ մի գյուղից) կոլխոզներ կազմակերպելով, ձգտում էին ամբողջ ռայոններում մի խումբ գյուղեր մի կոլխոզ— «գիգանտ» դարձնել: Ուղեցրած վարչութեաններ էին կազմակերպվում, այդպիսի «գիգանտների» մեջ մտնել չուղղորդներին ստիպում էին մտնել և այլն: Դրա հետ միասին և վոչ մի գործնական աշխատանք չեր կատարվում այդպիսի գիգանտի իսկական ձեռնարկման, նրա տընտեսական գործերի կազմակերպման համար և չեր եր կաբող կատարվել, վորովհետև այդ աշխատանքում վոչ մի փորձառութեան չկար: Դրա հետևանքով կազմալուծվում էին վոչ միայն «գիգանտը», այլ նաև նրանում կազմակերպված կոլխոզները:

Նույնպիսի կոպիտ սխալ եր նաև մի շարք տեղերում ինտելեկտուալ կոլխոզների կազմակերպումով տարվելը: Դա այսպես եր կատարվում. որինակ, հին, ալդեն ձեռնարկված գերմանական կոլխոզին միացնում էին շրջակա ռուս և ուկրաինացի գյուղացիներին: Այն դեպքում նրանք միանում էին և աշխատում էին: Սակայն բոլորովին վատ եր լինում այնպիսի դեպքերում, յերբ այդպիսի կոլխոզները բռնի

ուժով եյին կազմակերպվում: Նրանց մեջ միացած զանազան ազգութայն գյուղացիները, տարբեր կենցաղային և տնտեսական կացութայն, բացի վոմանցից, նույնիսկ խոսակցութայն մեջ իրար չեյին հասկանում: Հետեանքը—կոլխոզում տարաձայնություններ են առաջանում, գործերը վատանում են և այդպիսի կոլխոզը ցրվում է:

ՀԻՆԳԵՐՈՐԻ.— վարչական մեքողմերի գործադրումը կոլխոզի ներսում: Այդպիսի դեպքերում վարչական ինքնավարությունը, կոլխոզնիկների ինքնագործունեությունն ու տնտեսական ինխացիտիվը փոխարինվում եյին լիազորների բրիգադիւնների և այլ կողմից արվող հրամաններով: Ընտրությունների փոխարեն նախագահը նշանակվում էր: Կոլխոզի վարչությունը անգործության եր մատնվում և նրան փոխարինում էր նախագահը: Տնտեսությունը վարելու գործում կոլխոզնիկներին վոչ մի կոլեկտիվ աշխատանք չէր լինում: Ամեն ինչ դարձյալ կատարվում էր հրամանով: Յերբ կոլխոզի մեջ այդպիսի դրություն է, վոչ մի գիտակից դիպցիւլինայի և կոլխոզնիկների ինքնագործունեության մասին խոսք չի կարող լինել: Այդպիսի խեղաթյուրումներն ի նկատի ունենալով, 16-րդ համագումարը մատնանշեց, վոր «աշխատանքի բարձրագույն արտադրողականության հասնելու համար անհրաժեշտ նոր հասարակական դիպցիւլինայի ստեղծելը կոլխոզներում կարող է իրացվել միայն իսկական ինքնագործունեության և տնտեսության վարչության մեջ կոլխոզնիկների ակտիվ մասնակցության հիման վրա» (կուսակցության 16-րդ համագումարի բանաձևից՝ Ը. Յակովլևիի զեկուցման առթիվ):

ՎԵՅԵՐՈՐԻ.—միջակից հաշվի չառնելը: Այդ խեղաթյուրման յենթարկված են յեղել (և այժմ ել կան) առանձնապես շատ կոլխոզներ: Համարելով, վոր կոլխոզը պիտի ղեկավար-

րեն միայն չքավորները, կոլխոզներից շատերը կոլխոզի վարչության գործին բոլորովին չեյին քաջում միջակին, չեյին ուզում ոգտագործել նրա տնտեսական փորձառությունը կոլխոզի աշխատանքը կազմակերպելու համար, յետ եյին մղում միջակին կոլխոզի տնտեսության կարգավորման գործում ակտիվ մասնակցելուց: Ուրիշ դեպքերում կոլխոզների վարչության մեջ միջակներին միայն զուտ ձևական «ներկայացուցչություն» տալով, ամեն կերպ սահմանափակում եյին նրանց տնտեսական նախաձեռնությունը:

Այդպիսի դրությունը, այնտեղ, վորտեղ յեղել է նա, միջակ-կոլխոզնիկների մեջ անբավարարություն է առաջ բերել և հաճախ բարդացրել կոլխոզի աշխատանքը: Այդ բոլորը հասցնում էր այնտեղ, վոր միջակը հուսախաբ յեղած գուրս էր զալիս կոլխոզից: Իսկ յերբ միջակի կոլխոզից հեռանալը մասսայական չափեր էր ստանում, կոլխոզը ցրվում էր: Բացի դրանից, այդպիսի վերաբերմունքը դեպի միջակը կոլխոզների մեջ արգելք էր հանդիսանում միջակ անհատականների նոր մասսաներին դեպի կոլխոզ քաշելու գործում:

Խեղաթյուրման այդ տեսակի ուղղելն առանձնապես կարևոր է, հիշելով 16-րդ համագումարի վորոշումը, վոր կառավարագույն հացահատիկային օջաններում միջակ կոլխոզնիկը խորհրդային իշխանության նույնապեսի հաստատ հենարան է, ինչպես և չքավոր կոլխոզնիկը:

«Այժմյանից ԽՍՀՄ կարևորագույն հացահատիկային շղթաներում գյուղը յերկու հիմնական մասի յե բաժանվում. խորհրդային իշխանության իսկական և հաստատ հենարան հանդիսացող կոլխոզնիկների և չքավորներից ու միջակներից բաղկացած վոչ կոլխոզնիկների, վորոնք առայժմ չեն կազմենում կոլխոզ մտնել, վորոնց սակայն կոլխոզների մասսա-

յաւան փորձը համեմատաբար կարճ ժամանակամիջոցում կհամոզի կոլեկտիվացման ուղիի վրա կանգնելու անհրաժեշտութեան մեջ» (կուսակցութեան 16-րդ համագումարի բանաձեւից՝ ընկ. Յակովլեի «Կոլխոզարժման և գյուղատնտեսութեան վերելքի մասին» ղեկուցման առթիվ):

Յեւեղով հենց այս դրույթից, կուսակցութեան 16-րդ համագումարն ընկ. Յակովլեի ղեկուցման առթիվ ընդունած բանաձեւում մատնանշեց, վոր անհատականից կոլեկտիվ տընտեսութեան անցնելու աշխատանքը «պարտավորեցնում և սխտեմատիկաբար քաշելու միջակներին կոլխոզների ղեկավարութեան գործին»:

ՅՈՒԹԵՐՈՐԴ—առանձին կոլխոզների իրենց նեղ շրջանակներում ներփակվելու փորձերը, չընդունելով կոլխոզի մեջ նոր անդամներ: Նեղաթիւրման այդպիսի ձևն առանձնապէս ծաղկում է այնտեղ, վորտեղ շատ գյուղացիներ կոլխոզներից հեռացել են, իսկ կոլխոզներում մնացած գյուղացիներն էլ կարողացել են ինչպէս հարկն և կազմակերպվել և կարգավորել աշխատանքը: Այդպիսի դեպքերում կոլխոզնիկների մեջ նոր անդամներ ընդունելուց յուրահատուկ վախ և ցանկութուն է առաջ գալիս «սովորեցնելու» նրանց, ովքեր առաջ կոլխոզից դուրս են յեկել: «Հաղըրի վրա ամեն մի հիմարն էլ կզա»—դատում են այդպիսի դեպքերում կոլխոզնիկներից մի քանիսը:

Յուրաքանչյուրի համար պարզ է, վոր նման դատողութիւնները և կոլխոզի նոր անդամներ (նույնիսկ առաջ դուրս յեկածներից) ընդունելու դժկամութիւնը վոչ մի ընդհանուր բանի չունի կոլխոզինարարութեան ասպարիզում մեր քաղաքականութեան հետ: Կոլխոզ մտնել ցանկացող յուրաքանչյուր չքավորի և միջակի առաջ վոչ միայն արգելքներ չպիտի դնել, այլ նաև զբանում ամեն կերպ պետք է ոգնել նրանց:

Տեսնելով, վոր կոլխոզնիկներից և անհատականներից մի քանիսի միջև հարաբերութիւնների աննորմալ լինելն արգելք է հանդիսանում կոլեկտիվացման ծավալման համար, 16-րդ համագումարը հատկապէս ընդգծեց այդ վտանգը:

«Այս տարվա գարնանը մի շարք տեղերում» (կոլտնտեսութիւններից հեռանալու և կոլտնտեսութիւնների պահպանման համար առավել աւտիվ և կոլեկտիվացման գործին նվիրված կոլտնտեսականների մղած պայքարի հետեւանքով) կոլտնտեսականների և անհատականների միջև ծագած սուր հարաբերութիւնները խոչնդոտ են հանդիսանում կոլեկտիվացման հետագա աշխատանքներին: Այդ պատճառով համագումարը բոլոր կուսակցական կազմակերպութիւնների վրա պարտք է դնում աշխատել, վորպեսզի կոլտնտեսականներն անհատականների հետ ունեցած իրենց փոխհարաբերութիւնների մեջ հետեւյալ կանոնը պահպանեն. չհալածել անհատականներին, այլ ոգնել նրանց և խմեն կերպ գրավել դեպի կոլտնտեսութիւնը» (ը. Յակովլեի ղեկուցման առթիվ 16-րդ համագումարի ընդունած բանաձեւից):

ՈՒԹԵՐՈՐԴ. կուլակի դեմ ուղղված պայքարի միջոցները միջակների վրա յեկն արածելը: Պարզ է, վոր միջակների «ապակուլակացումը», նրանց ընտրողական իրավունքներից զրկելը և այլն միայն այն պատճառով, վոր նրանք կոլխոզ են մտնում, միջակի հետ դաշինքի ամրապնդման ուղղված մեր դասակարգային քաղաքականութեան կոպիտ խեղաթիւրումն է հանդիսանում:

Այս բոլոր և դեռ շատ ուրիշ խեղաթիւրումները կոլխոզինարարութեան ասպարիզում, հաճախ «ձախ» չափազանց «հեղափոխական» խոսքերով քողարկված, վոչ միայն ղեկավարութիւններ են առաջացնում կոլեկտիվացման ծավալման գործում, վորոնցով ոգտվում են ալ ոպորտունիստները, այլ նույնիսկ մի ժամանակ սպառնալիքի տակ էյին դրել

ամբողջ կոլխոզային շարժումը: «Այդ սխալները—ասում է կուսակցության 16-րդ համագումարի բանաձևը Ը. Յակովլևիչի ղեկավարման առթիվ—վոչ միայն հակակոլխոզային յեյույքներ առաջ բերին մի օտար ռալյոններում, այլ նաև անձինքն ղեկավարում կուլակության ներգործությանը այդ յեյույքները վերածվեցին հակակոլխոզային յեյույքների: Ըստ վերում առաջիկա ևս անհանգստացուցիչ եր այն փաստը, վոր կուսակցական կազմակերպությունների կողմից հազվագյուտ չեյին ստեղծված դրուժյունը քողարկելու և փոխանակ իրենց սխալներն ու թերությունները ճանաչելու և ուղղելու, ամեն ինչ միջակի տատանումներին վերագրելու փորձերը:

Յեթե այդ սխալները կուսակցության հենտրոնական կոմիտեյի կողմից ժամանակին չուղղվեյին, ապա դա սպառնում եր գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման գործը վիժեցնել, քանդել խորհրդային պետության հիմքը—բանավոր դասակարգի դաշինքը գյուղացիության հետ»:

Այս բոլորը հիշելով, անհրաժեշտ է աշխրջորեն հետևել կոլխոզչինարարության ասպարիզում կուսակցության գծի ամեն տեսակի խեղաթյուրումներին և ամբողջ յեյույքում պայքարել նրանց արտահայտումների դեմ: Իրա հետ միաժամանակ պետք է հիշել, վոր «ձախ» խեղաթյուրումների դեմ ուղղված պայքարը յերաշխիք է հանդիսանում կոլխոզչինարարությունը վիժեցնելու աջ ուղորտունիստների փորձերի դեմ մղվող պայքարի հաջողության համար, վորովհետև.

«...«ձախ» խեղաթյուրիչների սխալները կոլխոզչարժման ասպարիզում աշխարհի սխալներ են, վոր կուսակցության մեջ աջ թեքման ուժեղացման և ամբաղնդման համար բարենպաստ պայմաններ են ստեղծում: Ինչո՞ւ համար: Վորովհետև այդ սխալները խեղաթյուրված լուսաբանություն են ներկայացնում կուսակցության գիծը, նշանակում են նրանք հեշտացնում են կուսակցության վարկաբեկման գործը և հետևաբար հեշտացնում են աջ տարրերի պայքարը կուսակցության ղեկավարության դեմ: Կուսակցական ղեկավարության վարկաբեկումն այն տարրական հողն է, վորի հիման վրա և կարող է ծավալվել աջ թեքումավորների պայքարը

կուսակցության դեմ: Այդպիսի հող են տալիս աջ թեքումավորներին «ձախ» խեղաթյուրիչները, նրանց սխալներն ու խտրությունները: Այդ պատճառով աջ ուղորտունիզմի դեմ հաջողությանը պայքարելու համար, պետք է հաղթահարել «ձախ» ուղորտունիստներին: «Ձախ» խեղաթյուրիչները որչեկտիվորեն աջ թեքումավորների դաշնակիցներն են հանդիսանում» (Ի. Ստալին—«Պատասխան կոլխոզչիկ ընկերներին»):

Այդ սխալների և խեղաթյուրումների ուղղման հետևանքով արդեն 1930 թ. աշնանը նկատվում եր կոլխոզչարժման զգալի վերելքը: Այդ վերելքը հետագայում հետզհետե աճելով, ժամանակին առաջ բերեց կոլխոզչարժման մի նոր հզոր ալիք: Գյուղացիական տնտեսությունների նոր միլիոններ լցվեցին կոլխոզների շարքերը: Կուսակցության գծի ճիշտ կիրառումով կոլխոզչարժման ասպարիզում, պայքարը նրա ազավազումների դեմ, ոգտագործելով առաջին կոլխոզային գարնանացանի սխալներն ու դասերը, մենք կարողացանք զգալիորեն ամրապնդել գոյություն ունեցող կոլխոզները և ներկայումս արդեն կիրառել կուսակցության Կ.Կ. ղեկառնման պլենումի վորոշումը ԽՍՀՄ բոլոր առնտեսությունների կեսից վոչ պակասը 1931 թվ. ընթացքում կոլխոզների մեջ ներգրավելու մասին: Ամենավերջին տվյալների համաձայն, մինչև հունիսի 1-ը Խ. Միության բոլոր գյուղաց. տնտեսությունների 52,7 տոկոսը (այսինքն 13.033 հազար գյուղացիական տնտեսություններ) արդեն կազմակերպված են կոլխոզներում: Ըստ վորում համաձայն նույն պլենումի վորոշումների, հացահատիկային շրջանները առաջավոր դիրքերում են. Ուկրաինա-դաշտավայր—82,9 տոկոս, Հյուսիսային Կովկաս—82 տոկոս, Ն. Վոլգա—81,9 տոկոս, Միջին-Վոլգա (ձախ ալիք)—86,1 տոկոս.:

Հյուսիս. Կովկասի, Ներքին և Միջին Վոլգայի բազմաթիվ գյուղեր ամբողջապես կոլեկտիվացված են: Այս փաստերը ցույց են տալիս, վոր չքավոր և միջակ գյուղացիությունը ճիշտ և հասկացել կուսակցություն քաղաքականությունը և նրա պայքարը խոտորումների և աղավաղումների դեմ՝ կոլեկտիվացման ասպարիզում:

V. ՍԻԱԼՆԵՐԻ ՅԵՎ ԽԵՂԱԹՅՈՒՐՈՒՄՆԵՐԻ ՈՒՂՂՈՒՄԸ ՆԱՀԱՆՁ ԶԵ

«Համագումարը վճռականորեն դեն է շարտում աջ թեքումավորների և «ձախ» խեղաթյուրիչների հայտարարություններն այն մասին, վոր իբր թե հակամիջակային խոտորումների ուղղումը նշանակում էր կուսակցության նահանջը իր գլխավոր դիրք» (16 համագումարի՝ ՀԿ(Բ)Կ Կենտկոմի հաշվետվության առթիվ ընդունած բանաձևից):

Յուրաքանչյուր առողջ դատող մարդու համար հասկանալի չե, վոր այս կամ այն աշխատանքում յեղած սխալների և խեղությունների դեմ պայքարելն այդ աշխատանքից հրաժարվել չի նշանակում: Սակայն կուսակցության պայքարը կոլխոզինարարության ասպարիզում յեղած կուսակցական գծի խեղաթյուրումների դեմ աջ ուղղորտունիստները և «ձախ» թեքումավորներն այնպես են բացատրում, վոր իբր թե կուսակցությունը վերաքննում է գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման քաղաքականությունը:

Այլերն անում են այդ՝ կամենարով վարկաբեկել կուսակցության գիծը և «ձախերն» ել այդպես են բացատրում, ցանկանալով ծածկել և արդարացնել իրենց թույլ տված սխալներն ու խեղաթյուրումները: Ահա թե ինչու 16-րդ համագումարն անհրաժեշտ դատվ հատկապես շեշտել այդ մոմենտը. Կենտկոմի հաշվետվության առթիվ ընդունած բանաձևում:

Սակայն կարգով քննենք և տեսենք, հիմք կա՞ արդյոք պնդելու, վոր խեղաթյուրումների և խոտորումների դեմ մղվող պայքարը նահանջ է ներկայացնում կուսակցության գլխավոր դիրք՝ կոլխոզինարարության հարցերում:

Դիմելով դեմ է պայքարում կուսակցությունը:

Առաջինը՝ կուսակցությունը պայքարում է բռնի ուժով կոլխոզներ կազմակերպելու դեմ: Կոլեկտիվացման» այդպիսի մեթոդների դեմ, կուսակցությունը վճռականորեն պնդում է, վոր գյուղացիների միացումը կոլխոզների մեջ պետք է կատարվի նրանց կամավոր ցանկության հիման վրա: Դրանով կուսակցությունն ապահովում է կոլխոզինարարության գործում լենինյան սկզբունքների իրականացումը: Դրանով կուսակցությունն ապահովում է խակախան, ամրակուռ կոլեկտիվ տնտեսությունների ստեղծումը, վորոնք կարողանան որինակ դառնալ դեռ ևս կոլխոզ չմտած գյուղացիական տնտեսությունների համար: Նշանակում է արդյոք այս բոլորը, վոր կուսակցությունը յետ է նահանջում կոլեկտիվացման դադարվարից: Միայն ուղղակի անբարեխիղճ մարդիկ, միայն մեր թշնամին կարող են այդ պնդել, կամենալով վարկաբեկել կուսակցության գիծը:

Յերրորդ՝ կուսակցությունը կոլում է կոլեկտիվացման ընթացքում յեղած հակամիջակային խոտորումների դեմ, բանվոր դասակարգի և չքավորության դաշինքը միջակի հետ խախտելու դեմ: Նշանակում է արդյոք սա, վոր կուսակցությունը հրաժարվում է միջակի կոլխոզների մեջ ներգրավելուց կամ վերաքննում է միջակի հետ դաշինքը ամրապնդելու իր քաղաքականությունը: Բոլոր վերև գրվածը ցույց է տալիս այդպիսի հարցի անմտությունը:

Յերրորդ՝ կուսակցությունը կոլում է խորհրդային Միության տարբեր շրջաններում կոլեկտիվացումը միատեսակ մեթոդներով և տեմպերով անցկացնելու դեմ: Սակայն դա բոլորովին չի նշանակում, վոր կուսակցությունը նահանջում է կոլեկտիվացման այն տեմպերից, վորոնք նշանակված են Կենտկոմի 1930 թ. հունվարի 5-ի բանաձևում, հաստատված են կուսակցության 16-րդ համագումարի վորոշման

մեջ և գործնականորեն զարգացված են 1930 թ. դեկտեմբերյան պլենումի վորոշումները մեջ:

Չորրորդ՝ կուսակցությունը պայքարում է, վոր կուլակությունը վորպես դասակարգ վերացնելու մեր գլխավոր լուղունգը գործնականորեն իրացվի այն ռայոններում, վորտեղ անց է կացվում համատարած կոլեկտիվացումը: Իսկ հետաձույց ռայոնների համար, մինչև վոր այնտեղ մենք դեռ համատարած կոլեկտիվացում չենք անցկացնում, իր ույթի մեջ է մտնում ոժտնադակիչ լոգունգը—կուլակություն սահմանափակման և հետզհետե յետ մղելու լոգունգը: Պատրաստելով այդ ռայոնները համատարած կոլեկտիվացման համար, կուսակցությունը հենց դրանով պատրաստում է այնտեղ ել կիրառելու մեր գլխավոր լոգունգը—կուլակությունը վորպես դասակարգ վերացնելու լոգունգը: Կարելի՞ յի արդյոք այս հիման վրա ասել, վոր կուսակցությունը հրաժարվում է համատարած կոլեկտիվացման հիման վրա կուլակությունը վորպես դասակարգ վերացնելու լոգունգից: Յերբեք և վոչ մի չափով: Կուսակցության 16-րդ համագումարի բոլոր բանաձևերը և նրա գործնական աշխատանքն ակներև կերպով ապացուցում են այդ:

Մոտիկ քննությունից հետո նույնպես ջարդ ու փշուր են լինում կուսակցության պայքարը սխալների և խեղաթյուրումների դեմ վորպես նահանջ ներկայացնելու բոլոր մնացած փորձերը: Այն մարդիկ, վորոնք դատարկ խոսում են նահանջի մասին, նրանք՝

«... չեն հասկանում հարձակման դասակարգային եռությունը: Պոռում են հարձակման մասին: Սակայն հարձակում վո՞ր դասակարգի վրա և վո՞ր դասակարգի դաշնակցությամբ: Մենք հարձակում ենք կատարում գյուղի կապիտալիստական տարրերի վրա միջակի դաշնակցությամբ,

վորովհետև միայն այդպիսի հարձակումը կարող է մեզ հաղթանակի բերել: Սակայն ի՞նչ անել, յեթե կուսակցության առանձին ջոկատների վոգեկորությամբ տարված լինելու պատճառով հարձակումն սկսի շեղվել իր ճիշտ ուղիքից և իր սուր ծայրով ուղղվի մեր դաշնակցի-միջակի դեմ: Միթե մեզ հարկավոր է ամեն մի հարձակում և վոչ թե հարձակում մի վորոշ դասակարգի վրա և վորոշ դասակարգի դաշնակցությամբ: Չե՞ վոր Դոն-Քիշոտն ել յերեակայում եր, վոր նա հարձակվում է թշնամիների վրա, գրոհելով ջրաղացի վրա: Սակայն հայտնի յի, վոր նա իր ճակատը ջարդեց այդպիսի, թող թույլ տրվի ասելու, հարձակումից» (Ի. Ստալին—«Պատասխան կոլխոզնիկ ընկերներին»):

Այդպիսով այն խոսակցությունները, վոր իրր թե կուսակցության պայքարը կոլեկտիվացման լենինյան քաղաքականության խեղաթյուրումների և խոտորումների դեմ նահանջ է հանդիսանում, կուսակցության բացարձակ և դադանի թշնամիների զրպարտությունն են նրա վերաբերմամբ: Ամենից լավ դա ապացուցվում է Կենտկոմի դեկտեմբերյան պլենումի վորոշումով՝ այս տարվա ընթացքում Խորհրդային Միության գյուղացիական տնտեսությունների կեսը կոլեկտիվացման յենթարկելու մասին և այդ վորոշման հաջող կիրառումով հենց այս տարվա զարնանացանի ընթացքում արդեն: Այդպիսի խնդիր դնել և իրագործել հնարավոր եր միայն յեղած խեղաթյուրումների և սխալների դեմ անողոք պայքարով, վորոնք (սխալները) միջակին և մասամբ չքավորին ել խրտնեցնում էյին կոլխոզներից:

Պայքարն ընդդեմ խոտորումների—դա գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման համար մեր մղած պայքարի անպայման մի մասն է կազմում:

V1. ԿՈԼԵՈՁՇԱՐԺՄԱՆ ՇԵՏԱԳԱ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

«Կուսակցութեան աշխատանքի համար ներկա մոմենտում վճռական նշանակութիւնը և ստանում կոլխոզներէ մեջ չքավոր և միջակ տնտեսութիւններէ հետագա ներգրավումը կամավորութեան սկզբունքի հիման վրա, կոլխոզներում աշխատանքի կազմակերպման, բերքի բաժանման պրոբլեմները, կոլխոզային կազմերի պատրաստման պրոբլեմը, կոլխոզային մասսաների կուլտուրական մակարդակի բարձրացման, կոլխոզի ներսում մանր-բուրժուական տատանումներէ հաղթահարման, կոլխոզներէ, վորպես գյուղում սոցիալիստական շինարարութեան հենակետերէ, ամեն կերպ ամրապնդելու խնդիրները:

Ամբողջ գործնական աշխատանքում գյուղում կիրառելով կոլխոզնիկի վրա հենվելու լոզունգը, կուսակցութեանը պետք է վճռականորեն կռիւ անհատական չքավոր-միջակ տնտեսութեան թերագնահատման և մոռացութեան տալու ամեն մի տենդենցի դեմ, աջակցելով այդ տնտեսութիւններին, ամրապնդելով չքավորներէ ինքնուրույն կազմակերպութեանը խորհրդներում, կոոպերացիայում և կոլխոզշարժման ստորին ողակներում, անհատականներէ մեջ լայն բացատրական աշխատանք տանելով և ներգրավելով նրանց կոլխոզներէ մեջ»:

(ՀԿ(Բ)Կ 16-րդ համագումարի՝ Կենտկոմի հաշիւետւ. առթիւ ընդունած բանաձեռից):

Այս հատվածը համագումարի բանաձեռից կոլխոզշինարարութեան հետագա զարգացման խնդրի լուծման բանալին է տալիս: Այդ ուղղութեամբ հիմնական պահանջները կայանում են նրանում, վոր ա) կոլխոզներում աշխատանքի ճիշտ կազմակերպման և տնտեսավարութեան հիման վրա ամրա-

պնդել նրանց վորպես գյուղի սոցիալիստական վերաշինութեան համար կատարվող հետագա աշխատանքի հենակետեր, բ) գոյութիւն ունեցող կոլխոզներն ամրապնդելով, որինակ դարձնել նրանց դեռ կոլխոզ Հմտած իւրոր չքավոր և միջակ անհատականներէ համար և հենց դրանով ապահովել նրանց (անհատականներէ) ներգրավումը կոլխոզներէ մեջ, գ) չքավոր, միջակ անհատականներէ և կոլխոզի միջև կանոնավոր հարաբերութիւններ սահմանելով, տալ նաև դեպի այդ անհատականներն ուղղելի վերաբերմունքով նըրանց կոլխոզ մտնելու համար բարենպաստ պայմաններ ստեղծել, դ) գյուղում ամբողջ աշխատանքում կիրառելով կոլխոզնիկի վրա հենվելու լոզունգը, Հմտանալ, այլ ամեն կերպ ամրապնդել չքավորներէ կազմակերպութեանը խորհրդներում, կոոպերացիայում, կոլխոզշարժման սկզբնական ողակներում, վորովհետև այդ կազմակերպութիւններէ աշխատանքը գյուղի հաջող կոլեկտիվացման հիմնական պայմաններէ մեկն է հանդիսանում: Առանց այս պահանջները կատարելու բոլորովին անհնարին է իրագործել կոլխոզշինարարութեան այն ծավալը, վոր նշանակված է 1931 թվի համար:

Դրա հետ միասին անհրաժեշտ է ընդունել, վոր կոլխոզիմարարութեան հետագա զարգացման ամենակարեւոր, վնական պայմաններից մեկն է հիւս վերաբերմունքը ամեն ուղղութեամբ դեպի գյուղի անհատական չքավոր-միջակ սնտեսութիւններ: Այդ տնտեսութիւններն աչքաթող անելը, մոռացութեան մատնելը վոր մի դեպքում չի կարելի թույլատրել: Ընդհակառակը, ամեն կերպ ոգնելով նրանց, կուսակցութեանն իր առաջ խնդիր է դնում կոոպերացիայի (բոլոր ձևերի), կոոպերակոագիայի և այլն ամենալայն զարգացման միջոցով բարձրացնել այդ տնտեսութիւններն ու հեշտաց-

նեկ նրանց համար աշխատանքի կոլեկտիվ ձևերին անցնելը։ Այդ տեսակետից առանձին ուշադրություն է արժանի կոոպերատիվային շինարարություն զարգացումը թույլ կոլեկտիվացման ռայոններում։ Մինչդեռ տեղական կազմակերպություններից շատերն անհրաժեշտ ուշադրություն չեն նվիրում կոոպերատիվային շինարարության։ Ահա թե ինչու 16-րդ համագումարը Ը. Յակովլևի «Կոլտոջարժման և գյուղատնտեսության վերելքի մասին» զեկուլցման առթիվ իր ընդունած բանաձևում ասում է.

«Համագումարը կատեգորիկ կերպով դատապարտում է հաճախակի պատահող անհատական չքավոր և միջակ դյուղացիների կոռուպերատիվ ձևի կազմակերպության արհամարհումը, վորի զարգացումն աստիճանաբար կոլլեոզներին անցնելու կարևորագույն պայմաններից մեկն է հանդիսանում: Համագումարը կոպիտ սխալ և համարում կոլլեոզային թույլ շարժում ունեցող մի շարք շրջաններում տեղի ունեցած ամենապարզ կոռուպերատիվ կազմակերպության (թաղային ընկերությունները և հատուկ արտադրողական-սպառողական ընկերությունները) ստորին ձևերի փաստական լիկվիդացիան և առաջարկում է բոլոր կուակազմակերպություններին անմիջապես ապահովել կոռուպերատիվ կազմակերպության վերականգնումն ու հետագա աճումը, ցույց տալով նրան համապատասխան կազմակերպչական և ֆինանսական աջակցություն»:

Կոլխոզների ամրապնդման իսկ նրանց մեջ նոր չհավոր իսկ միջակ ճնշեստությունների ներգրավման յերկրորդ վոչ պակաս կարելիորություն իսկ առանձնապես վճռական նշանակություն ունեցող պայմանն է հանդիսանում աշխատանքի արդյունքների իսկ բերքի նիս բաժանումը կոլխոզներում: Այդ խնդիրն առանձին կարևորությամբ կանգնած է մեր առաջ ներկայումս:

Կոլխոզային ցանքսերի տարածության ավելացումը, հողի մշակման բարելավումը, յեղանակի բարենպաստ պայմաններն—այդ բոլորն ապահովեց Կոլխոզների բերքի զգալի բարձրացումը: Հետևաբար առաջին Կոլխոզային զարնան արդյունքներն արդեն բարձրացրին յուրաքանչյուր Կոլխոզային տնտեսության յեկամուտը: Այդ որինակի վրա վոչ միայն Կոլխոզիկներն, այլ և շատ անհատականներ ակներև համոզվեցին կոլեկտիվ տնտեսության ավելի շահավետ լինելու մեջ: Դա վոչ միայն ամրապնդեց գոյութիւնն ունեցող Կոլխոզներն, այլ նաև Կոլխոզ մտնել ցանկացող չբավոր և միջակ մասսաների մի նոր ակիք բարձրացրեց:

Սակայն կոպիտ սխալ կլինեի յենթադրել, վոր յեթե մենք ներկայումս նկատում ենք գյուղացիների նոր հոսանք գեպի կոլխոզները, ապա ուրեմն գյուղացին ինքն իրեն «համոզվել է» արդեն կոլխոզի շահավետ լինելու մեջ և անհրաժեշտություն չկա կոլխոզում լավ դրված աշխատանքի կազմակերպմամբ և բերքի բաժանումով ցույց տալ անհատականին կոլեկտիվ տնտեսության շահավետ լինելը։ Անցած տարվա սխալներն ու խեղաթյուրումներն ուղղելուց հետո և նույնպես կոլխոզների բերքի հավաքման հեռեանքով (այդ բերքն ամենուրեք 2—1 և կես անգամ ավելի բարձր էր, քան անհատականներինը), չքաղորդների և միջակների մի նոր հոսանք առաջացավ ղեպի կոլխոզները։

Սակայն նրանց մեջ դեռ քիչ էին տատանվողները: Հազ-
թահարել այդ տատանումները, դրդել տատանվողներին վերջ-
նականապես անցնել կոլխոզներին կողմը՝ կարող ե նախ և
առաջ գոյություն ունեցող կոլխոզների դրական օրինակը:
Դա անհրաժեշտ ե վող միայն մնացած անհատականների հո-
սանքը դեպի կոլխոզ ուժեղացնելու, այլ և գոյություն ու-
նեցող կոլխոզները պահպանելու և ամրապնդելու համար:

վորովհետև աշխատանքի վոչ ճիշտ կազմակերպումը, յեկամուտներին սխալ բաժանումը տանում են դեպի կոլխոզի քայքայումը:

Աշխատանքի ճիշտ կազմակերպման հիմնական պահանջը կայանում է նրանում, վոր լավագույն և ամենալիակատար չափով ոգտագործվեն ինվենտարը, աշխատող ձեռները և լծկանը: Փորձը ցույց տվեց, վոր այդ պահանջի կիրառումն ապահովող աշխատանքի կազմակերպման լավագույն ձևն է հանդիսանում կոլխոզի ամբողջ աշխատանքը վորոշ մասերի բաժանելը և այդ մասերին կոլխոզնիկների բրիգադներ կցելը, վորոնք պատասխանատու յեն այդ մասում կատարվող աշխատանքի համար: Ըստ վորում վճռական նշանակութուն է ստանում սոցիալիստական մրցության և հարվածայնության կազմակերպումը կոլխոզում, ապա նաև յուրաքանչյուր կոլխոզնիկի աշխատանքի ժամանակին հաշվառը:

Անցած տարվա ընթացքում մենք կոլխոզներում աշխատանքի կազմակերպման մեծ փորձառություն ձեռք բերինք: Անհրաժեշտ է այդ փորձառության տեր դարձնել բոլոր կոլխոզնիկներին: Այդ գործում մեծ դեր են խաղալու կոլխոզների խորհրդակցությունները, կոլխոզների եկակուրսիաները հարևան կոլխոզները, կոլխոզներում աշխատանքի կազմակերպման կոնկրետ փորձառության լայն լուսաբանումը ստորին մամուլի եջերում: Նունպես լայնորեն հարկավոր է ոգտագործել կոլխոզներում բերքի բաժանման փորձը, վորը մենք ձեռք ենք բերել անցած տարվա ընթացքում: Բերքից ստացված յեկամուտի բաժանումը հիմնականում պիտի կառուցվի Հողփողկոմի և կոլխոզցետորի մշակած հետևյալ դրությունների վրա.

ա) Բերքի և յեկամտի բաժանումը պիտի կատարվի ըստ աշխատանքի քանակի և վորակի:

բ) կոլխոզի համայնացրած կաթնատու անասուններից ստացված յեկամտի և ամբողջ բերքի 5 տոկոսը պետք է բաժանվի կոլխոզի անդամների մեջ, նրանց համայնացրած գույքի արժեքին համապատասխան:

գ) Անբաժան և հասարակական ֆոնդերի հատկացումները կատարվում են հանելով՝ 1) սերմֆոնդը, 2) համայնացրած անասունների կերի ֆոնդը, 3) միասնական հարկը, 4) գույքի և ցանքսերի համար ապահովագրական մուծումները վճարելու ծախսը:

դ) Անբաժան ֆոնդի հատկացումներն այս տարի պետք է կազմեն 10 տոկոս, իսկ հասարակական ֆոնդի—կուլտ. կարիքների, տկարների, պրեմիաների համար և այլն— 5 տոկոս:

ե) Ուրիշ ամեն տեսակի հատկացումները հասարակական ֆոնդերին (հասար. սննդի, մանկամսուրների և այլն համար) կարող են կատարվել միայն կամավոր կերպով, կոլխոզի անդամների ընդհանուր ժողովի վորոշմամբ:

զ) Կերի բաժանումը, յեղնելով կոլխոզնիկների անասուններն ապահովելու անհրաժեշտությունից, պետք է կատարվի, վորպես կանոն, աշխատանքի վարձատրության հաշվին:

ը) կոլխոզի անդամների աշնանացանքսերը, վորոնք նրանք կատարել են մինչև կոլխոզ մտնելը անհատական կարգով, մնում են ցանողների տրամադրության տակ:

կոլխոզկենտրոնի և Հողփողկոմի ցուցմունքներին մեջ նախատեսված են նաև կոլխոզների՝ պետության ծախսելու հացահատիկի չափերը: Հացահատիկային շրջաններում կոլխոզները պետությանն են ծախում իրենց հավաքած հացահատիկի $1\frac{1}{4}$ -ից մինչև $1\frac{1}{3}$ մասը: Իսկ վոչ հացահատիկային շրջաններում պետության ծախսելու հացահատիկի չափը ընդհանուր բերքի $1\frac{1}{3}$ -ից ավելի չպիտի լինի:

Այս ցուցմունքները միանգամայն բավարար են կոլխոզներում բերքի և յեկամտի ճիշտ բաժանման համար գործնականում: Այս ցուցմունքների հիմնական իմաստը հանգում է նրան, վոր կուսակցությունը վորոշելով բերքի ամենաճիշտ բաժանման հիմնական սկզբունքները, այդ բաժանման միատեսակ, ճշգրիտ ձևեր չի սահմանում: Շոշափելով այդ հարցը, «Պրավդան» «բերքի բաժանումը» կոչվող իր առաջնորդող հոդվածում գրում է. «կուսակցությունը յեկում է նրանից, վոր կոլխոզչինարարության սեծագույն բազմազանության պայմաններում անհնարին է սահմանել բերքի և յեկամտի բաժանման ինչ վոր ընդհանուր պարտադիր մանրամասն նորմաներ:

Կոլխոզային շարժումն ապրում է իր ամենաբուռն աճման շրջանը: Կոլխոզների կազմակերպությունը դեռ ևս տառապում է բազմաթիվ և խոշոր թերություններից, աշխատանքը շատ վատ է կազմակերպված: Այդպիսի պայմաններում բերքի բաժանումը պետք է ապահովի կոլխոզնիկների ակտիվության նոր մոբիլիզացիան կոլխոզչինարարության հանգույցային հարցերի, հենց իրեն կոլխոզի ղեկավարության գործում կոլեկտիվության տարրերի շուրջը: Ահա թե ինչու կուսակցությունը չի վորոշում բերքի բաժանման մանրամասնությունները, թողնելով այդ անելու կուսակցության ընդհանուր ղեկավարության տակ իրենց, կոլխոզնիկներին, համապատասխան յուրաքանչյուր կոլխոզի կոնկրետ պայմաններին»:

Չհասկանալով այդ, աջ թեքումավորները կուսակցության հրաժարումը կոլխոզներում բերքի բաժանման ճշգրիտ մեթոդները ու նորմերը սահմանելուց, զնահատում են վորպես հրաժարումն կոլխոզների համար այդ կարևորագույն աշխատանքի ընդհանուր ղեկավարությունից: Այլ թեքու-

մավորները նորից «ինքնահոս» են քարոզում, ձգտում են, վոր կուսակցությունը վոչ մի ազդեցություն չգործի, չոգնի կոլխոզնիկներին բերքը ճիշտ բաժանելու և այդպիսով ամբարշտելու կոլխոզները, վորպես սոցիալիստական, կոլեկտիվ ձեռնարկություններ:

Իսկ ի՞նչ է նշանակում ճիշտ ղեկավարել բերքի բաժանման գործը կոլխոզներում: Դա նշանակում է անել այնպես, վոր կոլխոզային յեկամուտների բաժանումը կատարվի կոլխոզնիկների աշխատանքի քանակի և վորակի հաշվով: Դա նշանակում է, յեկամտից 5 տոկոսանի ֆոնդ հասկացնել կոլխոզնիկների մեջ բաժանելու համար, համապատասխան նրանցից ամեն մեկի կոլխոզի մեջ դրած գույքին:

Դա նշանակում է, վոր կոլխոզները պետության հացահատիկ ծախսն Կոլխոզիկներունի և Հոգժողկոմի վորոշման մեջ սահմանված չափերից վոչ պակաս: Դա նշանակում է, վոր կոլխոզնիկներն իրենց ավելցուկ հացահատիկները ծախեն վոչ թե մասնավոր շուկայում, այլ պետությանը:

Ահա մեր ղեկավարության հիմնական գծերը բերքի բաժանման գործում, կոլխոզներում: Հրաժարվել այդ ղեկավարությունից, ինչպես այդ ուղում են աջ ոպորտունիստները, նշանակում է թուլացնել կոլխոզային շինարարությունը: Սակայն չի կարելի իրագործել այդ ղեկավարությունը հրամայողական և վարչական ճնշման մեթոդներով, ինչպես տեղ-տեղ վործում են անել «ձախ» քյալլագոյները:

Բերքի բաժանման ամբողջ աշխատանքը պետք է տանել համոզման և կոլխոզնիկների ակտիվությունն և ինքնագործունեությունն ամենաբարձր աստիճանի ասցնելու հիման վրա: Պետք համոզել կոլխոզնիկին, վոր հացահատիկի ավելցուկն անհրաժեշտ է պետության ծախսի: Պետք է ապացուցել, վոր հիմնական բերքից հինգտոկոսային ֆոնդ

հատկացնելով կոլխոզում ներդրած գույքի համապատասխան կոլխոզնիկներին մեջ բաժանելու համար, նրանք ներդրավում են կոլխոզի մեջ միջակներին: Պետք է ցույց տալ կոլխոզնիկներին, վոր կոլխոզային յեկամուտների բաժանումն ըստ աշխատանքի քանակի և վորակի ապահովում է կոլեկտիվ աշխատանքի արտադրողականության աճման համար և բերնակաստ պայմանները, քշելով ամեն տեսակի՝ գործից խստափելու արամադրությունները, իսկ ցույց տալ կոլխոզնիկներին այդ սխտեմի, վորպես աշխատանքային սխտեմ առավելությունները—նշանակում է, վոր կոլխոզնիկները դա գերադասեն բերքը ըստ փայերի, հողի, շնչի և այլն բաժանելու սխտեմից:

Այդ ամբողջ աշխատանքը, կրկնում ենք, վոչ մի դեպքում էլ չպետք է կատարվի բռնի ստիպողականության կարգով: Վոչ մի դեպքում էլ կարելի թույլ տալ, վոր բերքի բաժանման բոլոր հարցերը լուծվեն կոլխոզնիկների թիկունքում: Մենք կոնկրետ որինակներով պիտի համոզենք կոլխոզնիկներին, վոր բերքի բաժանման՝ կուսակցության առաջարկած կանոնները ավելի շահավետ են: Պետք է առանձին ուշադրություն դարձնել, վոր կոլխոզնիկները համոզվեն յեկամուտների ըստ աշխատանքի քանակի և վորակի բաժանման ավելի շահավետ լինելու մեջ, վորովհետև միայն սխտեմը կարող է աջակցել կոլխոզների առավելագույն գաղափար գործին: Դրա հետ միաժամանակ պետք է վճռական պայքար հայտարարել կոլխոզներում բերքի ըստ փայերի և շնչերի բաժանում մտցնելու փորձերի դեմ, վորովհետև դա էլ կարող աջակցել աշխատանքի արտադրողականության բարձրացման, կոլեկտիվ տնտեսության աճման և ամրապնդման:

Այդպիսով կոլխոզներում բերքի բաժանման մեր դի-

կավարության հիմնական սկզբունքը կայանում է նրանում վոր կոլխոզնիկին հնարավորություն տրվի ինքնագործունեության միջոցով լուծելու այդ հարցերը: Զարգացնել կոլխոզնիկների ինքնագործունեությունը և ուղղել այն ճիշտ հունի մեջ—ահա մեր խնդիրը: Միայն այդպիսի մեթոդը կամրապնդի կոլխոզները և կգրավի նրանց մեջ չքավորների և միջակների հարյուր հազարավոր և միլիոնավոր մասսաներ:

Կոլխոզային շարժումն աճում և ամրապնդվում է: Յեկըրդ բոլշևիկյան դարնանացանը կոլխոզարժման մի նոր չտեսնված ալիք բարձրացրեց: Գարնանացանի նախապատրաստությունը և հաջող ընթացքը կոլխոզնիկների նոր միլիոններ ավելացրին: Կուսակցության հիմնական հրահանգը 1931 թվի ընթացքում 10. Մ-թյան գյուղացիական տնտեսությունների կեսից վոչ պակասը կոլեկտիվներին մեջ ներգրավելու մասին՝ արդեն իրագործված է և գյուղատնտեսությունների 52 տոկոսն արդեն միացված են կոլխոզներին: Հոսանքը դեպի կոլխոզները դեռ շարունակվում է: Հաջորդում է միայն խելացիորեն կազմակերպել այդ հորը շարժումը, ըստ լենինի ցուցմունքների դեկավարել մասսաները, թույլ չտալով վոչ աջ և վոչ «ձախ» խեղաթյուրումներ, վճռականորեն պայքարելով նրանց դեմ և այդպիսով ապահովել և ամրապնդել յերկրորդ բոլշևիկյան ցանքսի հաղթանակները:

Կուսակցության լենինյան քաղաքականության կիրառումը յերկրի ինդուստրացման և գյուղատնտեսության կոլեկտիվացման գործում, պայքարը կոլխոզնիստարությունի վիժեցնելու կամ խեղաթյուրելու աջ և «ձախ» փորձերի դեմ և ուշադիր վերաբերմունքը դեպի չքավոր-միջակ անհատական տնտեսությունը— ահա այն հիմնական պահանջներ վորոնք ապահովում են մեզ ավելի ևս մեծ հաղթանակներ:

դյուզի սոցիալիստական վերակառուցման գործում, ապահովում են կուսակցության 16-րդ համագումարի և ՀամԿ (բ) Կ ԿԿ և ԿՎՀ ղեկավարության պլենումի վորոշումների լրակատար իրականացումը:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կոլտոգշինարարության առաջին արդյունքները և խնդիրները (1): Կուսակցության գիծը կոլտոգշինարարության ասպարիզում (5): Կոլտոգշարժման վիճեցման աջ փորձերի ելույթունը (11): Խեղաթյուրումներն ու սխալները կոլտոգշինարարության ասպարիզում (23): Սխալների և խեղաթյուրումների ուղղումը նահանջչե (38): Կոլտոգշարժման հետագա զարգացման համար:

«Ազգային գրադարան»

NL0182165

Уполкрайлит № 4 2936 Ростов на Дону.

газ - кн. тип. СККПО Ст.-ф. Б 6 125x176 Зак. № 2720. Тираж 1500

31. Բոստանջյան.—Համառարած կոլեկտիվացման ավարտումը և 1931 թ. գարնանացանի կամպանիայի խնդիրները 10 »
32. Կապիով.—Բուրձնիկյան ինքնորոգ դաշնան մարտական խնդիրները 5 »
33. Վասկանյան—1931 թ. գարնանացանի կամպանիայի գործնական խնդիրները 5 »
34. Նոր կենցաղի ինքզին 20 »
35. Առոտ Լուսինյան.—Բանաստեղծություններ 20 »
36. Լ. Զառչարյան.—Հացահատիկի ֆաբրիկա («Գիղանա» սովխոզի մասին) 10 »
37. Ա. Ա. Անդրեյև.—Կուլտուրական շինարարության խնդիրները 7 »
38. Պ. Յայցև.—Գայլերի վաճակը պիեսա 3 գոր. 25 »
39. Վ. Մովսիսյան.—Համկոմկուսի (բ) ԿԿ-ի և ԿՎՀ 1930 թ. ղեկավարության պլենումի արդյունքները 5 »
40. Գյուլագանյան Լ., Վասկանյան.—Կուլտուրականության հիմնադրումները և նրանց դեմ կռիվը 15 »
41. Ռ. Վիլամյան.—Միլիոնները վոտքի հանհեք բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու 15 »
42. Ս. Յակովլև.—Կոլտոգային շինարարության մասին 15 »
43. Ս. Յակովլև.—Կոլտոգը լեռներում 10 »
44. —.—Կոլտոգային շարժումը և պայքարը կրոնի դեմ 15 »
45. Ս. Մ. Մալցև.—Բերքահավաքման մեքենաների ստուգումը և խնամքը 12 »
46. Մ. Գիլգայան.—Կազմակերպիչը բերքահավաք 3 »
47. Պ. Ռիսկով.—Հնդդեմ խեղաթյուրումների և խռոտումները կոլտոգշինարարության ասպարիզում 15 »

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ ԵՆ ՅԵՎ ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՒՅՍ ԿՏԵՍՆԵՆ

1. Հյուս. Կովկ. հայկ. պրոլետարիաների ասոցիացիայի տնտեսների գլխավորները
 2. 16-րդ կուսամագումարի արդյունքները
 3. Հյուսիսային Կովկասի հնգամյակը.—արդյունաբերություն:
 4. Խորաբուծության կազմակերպումը կոլտոգում:
 5. Կերի հարցը և սխալացումը:
 6. Կենդանաբուծության ավագ բանվորների պարտականությունները.
 7. Զեռնարկ ծխախոտագործության համար:
 8. Ճագարաբուծություն:
 9. Թռչնաբուծություն:
 10. Աշխատանքի կազմակերպումը յեվ յեկամուտների բաժանումը կոլտոգում: Լավագոյն կոլտոգների վորձը Հյուս. Կովկասում:
 1. Տրանսպորտը և էլեկտր. տեխնիկական ձեռնարկ:
 12. Կոմսոմոլը և կուսակցության խնդիրները:
- «Իսկո» Ростов н-Д Буденовский пр., 60, Крайнациздат.

НА АРМЯНСКОМ ЯЗЫКЕ

П. РЫСАКОВ

**Против перегибов и извращений
в колхозном строительстве**

Сев.-Кав. Кр. отд. ЦЕНТР. ИЗДАТ. народов СССР.
„К Р А Й Н А Ц И З Д А Т“